Hayat

SAYI: 7 9 ŞUBAT 1961 125 KURUŞ

Bu sayıda :

Beyaz Evin yeni kadını

Türkiye Haritasının son paftası

1961 YILINDA

daha **FAZLA...** *en* **FAZLA ...**

CEM'AN

9 MİLYON

90 APARTMAN DAİRESİ

9 ADET 100.000 LİRA

200 ADET 5000 LİRA

400 ADET 1000 LİRA

600 ADET 500 LİRA

ve **30.000** hesap sahibine çeşitli para ikramiyeleri

1953 de	▬	1 MİLYON
1954 de	▬	1.750.000
1955 de	▬	1.800.000
1956 da	▬	1.900.000
1957 de	▬	2 MİLYON
1958 de	▬	2,5 MİLYON
1959 da	▬	4 MİLYON
1960 da	▬	8 MİLYON
1961 de	▬	9 MİLYON

TÜRKİYE İŞ BANKASI

PARANIZIN... İSTİKBALİNİZİN EMNİYETİ

Türkiye İş Bankasındaki vadesiz her 200, vadeli her 100 liranız için ayrı bir kur'a numarası alırsınız. Kur'a numaralarınızı keşidelerden 15 gün evvel hesabınızın bulunduğu Şubeden öğrenebilirsiniz.

Türkiye İş Bankasına yatırılan tasarruflara azami faiz verilir. Vadesiz hesaplarda % 3,5 olan faiz nispeti vadeli hesaplarda % 6,5'a kadar yükselir.

FAAL d - 689

Bu mecmua «Basın Ahlâk Yasası» na uymağı kabul etmiştir.

JACQUELINE KENNEDY
(Fotoğraf: Yusuf Karsh)

HAFTALIK MECMUA

YIL: 5 SIRA No.: 227
SAYI: 7 CİLT: 1 1961

SAHİBİ: Şevket RADO
Telefon: 22 52 50

NEŞRİYAT MÜDÜRÜ:
Hikmet Feridun ES
Telefon: 22 29 19

YAZI HEYETİ:
Sadun Altuna, İbrahim Çamlı, Fikret Arıt, Hikmet Andaç, Orhan Tahsin, Kemaleddin Tuğcu, Turgut Etingü, Adnan Erim, Muallâ Bayraktar, İhsan Tayşılı, Turgut Bıçakçıoğlu. **Resim:** Ayhan Erer. **Fotoğraf:** İnal Tengizman, Erol Dernek, Necdet İşler. **Ankara Bürosu:** Ulus Meydanı, Hükümet Cad. No. 1, Kat 5. Yılmaz Çetiner, Foto Ozan Sağdıç. Telefon: 11 44 45. **Ajanslar:** Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.

BU SAYIDA MESUL MÜDÜR:
Sadun ALTUNA

TELİF HAKLARI:
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.

BASILDIĞI YER:
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi, Divanyolu Türbedar sokak No: 22 İstanbul. **Santral:** 22 48 88

MUHASEBE VE ABONE:
Telefon: 27 49 52 Cağaloğlu, Çatalçeşme sokak, Aydınlık Han, Kat 2.

İLÂNLAR:
Türk Basın Birliği Resmî İlânlar Limited Ortaklığından verilen, tekniğimize uygun her türlü ilân alınır.

ABONE ŞARTLARI:
(Türkiye için)
Yıllık (52 Sayı) 60 T. L.
6 Aylık (26 Sayı) 30 T. L.
Yabancı memleketler için 100 T. Lirası karşılığı (âdi posta ile)
Yıllık : 11 $ veya 4 £
6 Aylık : 5.50 $ veya 2 £
Kıbrıs'ta satış fiatı: 100 mil

Hayat mecmuası yabancı memleketlerde Dolâr olarak 15 Cent'e, İngiliz Lirası olarak 1 Shilling'e veya bunların karşılığı olan fiatla satılır. Abone olmak istiyenler yukarıda yazılı Dolâr veya İngiliz Lirasını T. C. Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alırlar. Uçakla gönderilecek abonelerden uçak posta masrafı ayrıca tahsil edilir.

İstanbul ve Ankara Olayları

28 nisan 1960 günü İstanbul Üniversitesi bahçesinde büyük bir facia cereyan ediyordu. Türk gençliğinin üzerine kurşunlar sıkılıyor, profesörler yerlerde sürükleniyordu. Bunu Ankarada ve İstanbuldaki diğer vakalar takibetti. Bu acı ve kanlı hâdiselerin duruşmasına 2 şubat 1961 günü Yassıada'da başlandı. 17 ayrı suçla Yüce Divan'a sevkedilen sanıklar şimdi o günlerin hesabını vermektedirler.

BÖYLE BAŞLADI

Büyük Millet Meclisinde «Tahkikat Komisyonu» adı ile bir komisyon kurulmuştu. Komisyona tanınan yetkiler 27 nisan 1960 günü katileşti. İstanbul Üniversitesi öğrencileri, komisyona tanınan yetkileri protesto için 28 nisan 1960 günü Üniversite bahçesinde bir toplantı tertibettiler. İdari makamların yersiz müdahalesi ile başlıyan olaylar Üniversite bahçesinden Beyazıt Meydanına taştı. Tarihî meydan, tarihin en acı, en kanlı günlerinden birini yaşadı.

BÖYLE DEVAM ETTİ

Üniversite gençliğinin kanla sindirilmek istenmesi en kuvvetli aksini 24 saat sonra, yani 29 nisan günü Ankarada buldu. Orada da acı hâdiseler oldu. Fakat Türk demokrasisi, Türkün hak ve hürriyetleri uğrunda mücadeleye azmetmiş olan gençlik, her türlü baskıya rağmen sinmedi, hayatı pahasına, 27 mayıs sabahına kadar mücadeleye devam etti.

AYNI YERDE İHTİRAM

Hürriyet Mücadelesi, İstanbul Üniversitesinin iç kapısı önünde ve Atatürk Heykeli etrafında başlamıştı. Bu mücadelede canlarını verenler, 9 haziran 1960 günü aynı yerden Anıt - Kabir'e teşyi edildiler. Hürriyeti, doğduğu yerde boğmak istiyenler ise daha 27 mayıs sabahı tevkif edilmişler, sevkedildikleri Yassıada'da muhakeme gününü beklemeğe başlamışlardı.

Ve Nihayet Hesap Günü Geldi

Duruşmaların İlk Günü

Kanlı Perşembe

O kanlı perşembenin üzerinden 280 gün geçmişti. İlk otuz gün, karanlıktan aydınlığa doğru yapılan bir savaşın hikâyeleriyle doluydu. Bu bir ay içinde gençlik ordu ile el ele vermiş ve 27 mayıs inkılâbını yaratmıştı. 28 nisan gününü «kanlı perşembe» adiyle tarihe geçirenler, o günün ve ondan sonraki günlerin hesabını vermek üzere, 280 gün sonra yine bir perşembe günü, Yassıada'da Yüksek Adalet Divanının önüne çıkarılmışlardı. 2 şubat 1961 perşembe günü saat 9.55 te Ankara ve İstanbul Olaylarının duruşması başladı. Yüksek Soruşturma Kurulunun hazırladığı kararname okunurken, Yüksek Adalet Divanı Başkanı Salim Başol, adı geçen sanıkları sorguya çekti. Dâvanın 117 sanığı vardı. 1 Cumhurbaşkanı, 1 Başbakan, 16 Bakan, 1 Genelkurmay Başkanı, 1 Emniyet Genel Müdürü, 2 General, 2 Vali, 1 Belediye Başkanı, 6 Polis Müdürü, 65 polis âmiri ve polis, 1 Umum Müdür, 1 Yarbay, 1 Kaymakam, 2 Doktor, 1 Savcı yardımcısı, 7 işçi, 6 D.P. ilçe ve ocak başkanı, 1 memur, 1 öğrenci, Ankara ve İstanbulda gençliğin üzerine ateş etmek, öldürmek, yaralamak, öldürmeğe teşebbüs suçiyle yargılanıyorlardı. Başkan Başol'un sorularını düşük Menderes: «Hatırlamıyorum» diye cevaplandırırken, gençliğin üzerine şarjörlerini boşaltan polisler, suçu birbirlerine atarak, «Suçsuzuz» dediler. Zeki Şahin «Eğer bu hükümetin bir gün devrileceğini bilseydim, elime bir bayrak alır, gençlerin önüne düşerdim» dedi. Bumin Yamanoğlu ise: «Ben Üniversiteli kardeşlerimi ikaz etmek istedim» derken, 28 nisan günü «Olur mu, böyle olur mu, kardeş kardeşi vurur mu?...» diye başlıyan hürriyet şarkısına rağmen gençliğin üzerine kıyasıya hücum ettiğini unutmuş gibiydi. Yüksek Adalet Divanı Başkanı Salim Başol: «Üniversite, mahkeme, mâbet... Üçü bir... Silâh atılır mı?» diye sorunca, sanıklar cevap veremediler. Yalnız Zeki Şahin, duruşmanın sonuna doğru «Âkıbetimi biliyorum» derken, bütün sanıkların duygularını açıklamıştı. Acaba o kanlı perşembeyi yaratırken, gençliğe kan döktürür, millete kan ağlatırken de aynı düşüncede miydiler?...

Sabık İstanbul Valisi Yetkiner
(İdam)

Sabık Emniyet Müdür Muavini Sözen
(23 yıl hapis)

Komiser Muzaffer Tunçbilek
(20 yıl hapis)

Gestapo namiyle mâruf Zeki Şahin
(İdam)

Komiser Muavini Ezalettin Yağan
(24 yıl hapis)

Polis Bumin Yamanoğlu
(30 yıl hapis)

HAYATTAN FOTOĞRAFLAR

İstanbul ve Ankara Olayları sanıkları duruşmanın ilk günü Yüksek Adalet Divanı önünde. Başta düşük Cumhurbaşkanı, Başvekil ve Vekiller olduğu halde, 115 sanık kanlı olayların hesabını veriyor.

İSTENEN CEZALAR

Kararnameye göre Celâl Bayar, Adnan Menderes, Ethem Menderes, Rüştü Erdelhun, Faruk Oktay (ölü), Yaşar Yiğit, Zeki Şahin, Mehmet Ali Atacan, Esat Erözbek, Kemal Binatlı'nın idamı, Berk, Akçal, Yardımcı, Zorlu, Polatkan, Benderlioğlu, Erkmen, Kırdar, Hüsman, Ökmen, Ergin, Şaman, Ataman, Aker'in 10 - 30 yıl, Cemal Göktan'ın 20 - 30 yıl hapsi, Muzaffer Külçeli, Şevket Tahtacı, Mehmet Bal, Nevzat Yalçın, Hakkı Yayıntaş adlı polislerin 24 er yıl, Namık Argüç, Dilâver Argun'un 20 şer yıl, Ankara olayları sanıklarından İsmail Küntay, Kenan Koç, Cemal Tarakçıoğlu'nun 20 şer yıl, öteki sanıkların da 1 ay ile 10 yıl arasında hapisleri istenmektedir...

CHURCHILL İYİLEŞTİ

Emektar siyaset adamı Sir W. Churchill geçirdiği kazadan sonra geçenlerde ilk defa evinden çıkarak Avam Kamarasına gitti. Resimde geride görülen zat, Churchill'in torunudur. Elindeki purodan, hiç değilse bu konuda ünlü büyükbabasının izinde yürümek istediği anlaşılıyor...

Japonyanın tanınmış şarkıcıları Misao Komijo ve Teruko Fujii halen Londra'da çok alkışlanmaktadır. Hem Japonca, hem de İngilizce şarkılar söyliyen dilber sanatçılar yukarıdaki resimde görüldüğü gibi dünkü ve bugünkü Japonyayı canlandırıyorlar.

ONUN DA ROLÜ VAR

Londra'nın Sadlers Wells tiyatrosunda 25 ocaktan itibaren temsiline başlanan Richard Strauss'ın «Ariadne auf Naxos» operasında yetişkin bir Bengal Leopard'ı da rol almaktadır. Resim, eserde Bacchus'u oynıyan tenor Charles Craig'i (solda) vahşi ve yırtıcı hayvanla bir prova esnasında gösteriyor.

● Amerika Birleşik Devletlerinin yeni başkanı John F. Kennedy de tıpkı Eisenhower gibi golf meraklısı. Ama bunu Demokratlar gizliyorlar. Çünkü bir zamanlar bu oyun yüzünden eski başkan Eisenhower'in Devlet işlerini hep ihmal ettiğini söyliyerek adamakıllı tenkid ediyorlardı zavallı adamı. Oysa Kennedy geçenlerde Palm Beach'te geçirdiği günler süresince her gün golf oynadı. Yalnız Başkan Kennedy golf sopasını sallarken etrafında tek gazeteci yoktu. Çünkü yeni başkanın bu merakını basın temsilcilerinin öğrenmeleri istenmiyordu.

KLEOPATRA

Bir müddet için «Kleopatra» filmini çevirmekten vazgeçen ünlü yıldız Elizabeth Taylor kocası ile beraber Paris'e gitmiştir. Resimde Liz, timsah derisi mantosiyle Londra hava alanında görülmektedir.

Kış dünyanın her tarafında şiddetli geçiyor. Amerikanın da birçok bölgelerinde durum çok zaman vahim bir hal almış, soğuktan ölenler olmuştur. Resimde Massachusetts eyaletine bağlı Hull'da her tarafını buzlar kaplamış bir sayfiye evi görülüyor.

ÜNLÜ YILDIZ ALÇIDA

İspanya'da «El Cid» adlı filmi tamamladıktan sonra bir kaza geçiren Sophia Loren 28 ocak'ta hastaneye kaldırılmıştı. Güzel yıldız oturduğu apartman dairesinde merdivende sırtüstü düşmüş ve kolu sakatlanmıştı. Sophia'nın sol kolu alçıya konmuş ve bir an önce iyileşmesi için bütün tedbirler alınmıştır. Resim ünlü yıldızı alçıda gösteriyor.

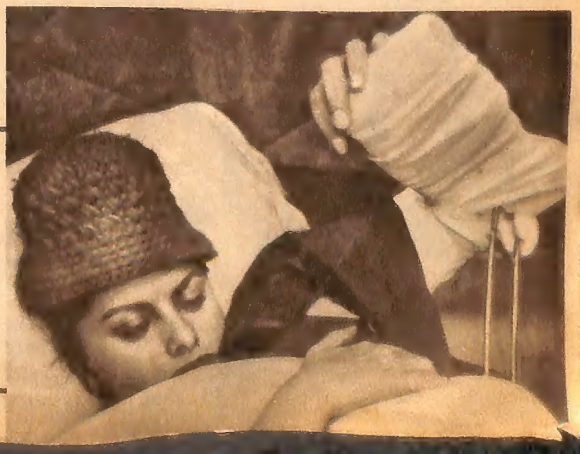

HAZRETİ MUHAMMEDİN HAYATI

YAZAN: RAYMOND LEROUGE
TERCÜME EDEN: HAMDİ VAROĞLU

7

Hz. Muhammed Yapılırken Amel

X

ZAFERLER, BOZGUNLAR

Medine'de, Hazreti Muhammed'in ilk işi bir «Mescit» kurmak oldu [*]. Gelecekteki camilerin bir örneği olan bu binanın inşasına, kendi elleriyle yardım etti. Müslümanlarla Yahudileri, mescidin etrafına, aynı disiplin altında topladı. Her gün divan kurup adalet dağıtıyor, anlaşmazlıkları, daha doğmadan boğuyordu.

Uzlaşma olunca her işte bir gelişme başladı. Genişliyen tarlalar, çoğalan ağaçlar herkesi sevindiriyordu. Derken bir sabah bütün bahçelerin, bütün mahsullerin yağmacılar tarafından talan edildiği haber alındı.

Kuran, İncil değildir. Müminlere, yanağınıza tokat vurana öteki yanağınızı da uzatın emrini vermez. Kuvvetin meşru şekilde kullanılmasını caiz kılar. Peygamber: «Kılıç cennetin de, cehennemin de anahtarıdır» der.

Peygamber çöle, dinlenmek için gelmemişti. Peygamberlik ödevi onu mücadeleye çağırıyor, Muhammed'in acele etmesi gerekiyordu. Mekke yalnız kuvvete inandığından, kuvvetin nasıl ağır bastığını ona bir an önce hissettirmek lâzımdı.

Onun için, Hazreti Muhammed, önemli bir iş olan Medine'nin iç düzenini yoluna koyduktan sonra, kendisine bir ordu kurmağa girişti. Orduyu teşkil eden unsurları, muhacirîn adı verilen, kendisine ilk biat edenlerin en cüretli ve en uysalları arasından seçti.

Hazreti Muhammed, ordusu hazır olur olmaz, Mekke'yi tâ can evinden vurmayı, yani kutsal şehrin, civar memleketlerle arasında, kervanları vasıtasiyle olan ticari alış - verişine darbe indirmeyi tasarladı.

İlk taarruzları ilk irşatlarının âkıbetine uğradı; büyük şehrin bigâneliği karşısında, bu taarruzlar kırıldı. Mekke her sene birkaç soyguna uğrar, mal fiatlarını yükseltmek suretiyle zararı, kâra çevirirdi. Para ile toplanmış bir ordu, soyguncuları cezalandırır; sonra, uzun aylar, asayiş hüküm sürerdi. Yeni türeyen saldırıcı, velev, çok iyi tanıdığı için kendisinden korkulan bir Muhammed de olsa, Mekke'nin emniyetsizliğini fazlasiyle arttıramazdı.

Zaten, Medine hâkiminin ilk açtığı bütün seferlerin başarılı olmasına imkân yoktu. Bazan öyle kuvvetli kervanlara rastlıyorlardı ki, bunlara taarruza kalkışmak en basit ihtiyatkârlık tedbirine aykırı idi. Bazan da, beklenen kervan birdenbire yol değiştiriyor, taarruz boşa çıkıyordu. Mukaddes cihat askerleri, eli boş dönüyorlardı.

Hazreti Muhammed, sağlam haberciler edindi, kabîleler nezdinde yaptığı hünerli propaganda sayesinde, nihayet, az çok her tarafta, nüfuzunu yürüterecek ocaklar kurdu. Peygamber, bu sayede, çölde her olup biteni haber alıyordu. Adamlarının dayanıklı insanlar olmalarından faydalanarak, cebrî yürüyüşler tertibetti. Zamanını önceden tahmin etmek mümkün olmıyan bu yürüyüşler harikulâde hızlı olduğu için, Muhammed, birdenbire düşmanın karşısına çıkıyor, onu gafil avlıyordu.

Hazreti Muhammed, tatbik ettiği usulün değerini, teferruatta elde edilen bazı başarılardan anladığı için, Mekke'nin her sene Suriyeye yolladığı sonbahar kervanını bu usulle zaptederek büyük bir darbe indirmeğe karar verdi.

Bu işin hazırlığı bile, başlı başına büyük bir teşebbüstü. Köleler de dahil, bütün Medine halkı, bu işe katılmağa davet edilmişti. Aylarca çalışıldı, bütün şehir, bütün bir yıl, teşebbüsün başarıya ermesi ümidi içinde yaşadı.

Hazreti Muhammed, yine de, işe girişmeden önce, göze alınacak muhataranın derecesini, karşılığında elde edilecek faydanın önemini sorup öğrendi.

Kervanın kıymeti elli bin miskal olduğu söyleniyordu. Fakat yetmiş altı muhafızı vardı. Hazreti Muhammed, bu kadar muhafızı fazla büyük kuvvet olarak gördü. Askerlere, kervanı yolundan alıkoymamak emri verildi. Kervan, muhafızlarının sayısını çoğaltmadan, ağır bir altın yükü ile, ilkbaharda dönüp gelecekti.

Muhammed, taarruzu, o tarihe bırakmağa karar verdi. Kış mevsimini, civar kabîlelerin bir kısmının ilgisini, bir kısmının tarafsızlığını sağlamakla geçirdi. Üç yüz seçkin muharip topladı, bunların teşkil ettiği kıtaya talimler yaptırdı.

Yoksulluğu yüzünden ancak iki atla yetmiş deve tedarik edebilmişti. Fakat maiyetindeki çetin savaşçılar, bununla yetindiler, bu hayvanlara nöbetleşe binerek, Muhammed başta olmak üzere, Bedir vâhası civarında karargâh kurdular. Mekkeliler, Suriye dönüşü, bu yoldan geçeceklerdi.

Ama çöl, serapa göz - kulaktır. Mekke'nin büyüklerinden olan kervan başkanı Ebu Süfyan, kendisine kurulan pusuyu haber almıştı. Güzergâhını hemen değiştirdi. Mekkelilere bir ulak yolladı, atlattığı tehlikeyi haber verdi. Bu suretle, günlerce bekledikten sonra, Muhammed, yedi yüz deve ve iki yüz atla takviye edilmiş dokuz yüz elli muhariplik bir ordunun, kendisine karşı yola çıktığını ve çok yakında, onlarla karşılaşacağını haber aldı.

PEYGAMBER CAMİİ — Hz. Peygamberle sahabelerinin meydana getirdikleri ilk cami, sonradan yapılanlara bir örnek teşkil etmişti. Fotoğrafta, bugün Medine'de adına «Peygamber Camii» dedikleri ilk camilerden birini görüyorsunuz...

Ebu Süfyan'ın karısı Hind, esir edilen Hz. Hamzayı yerlerde sürükledi. Sonra onun karnını yarıp, karaciğerini kopardı !...

Mescidi Şerif Gibi Çalışmıştı

KÂBE'YE GİRİŞ — Mekke, hac mevsiminde dünyanın en hareketli şehirlerinden biri olur. Giriş kapılarının önünde bazan baş açık, çıplak ayak hacı namzetlerinin yanısıra, son model Cadillac'ların da durduğu görülür...

Geri çekilmek ihtiyatlı hareket olacaktı. Fakat o, muhariplerine güvendiği için, düşmanın gelmesini beklemeğe karar verdi.

Cesareti biraz da düşman kuvvetlerini soğukkanlılıkla ve mâkul bir hesaba dayanarak tahmin etmesinden ileri geliyordu.

Hazreti Muhammed hiçbir şeyi talihe ve tesadüfe bırakmamıştır.

Gerçek bir askerî emîr olarak, arazinin ve şartların kendisine sağladığı üstünlüklerden hiçbirini ihmal etmedi. Savaş sırasında askerlerinin, susuzluklarını giderebilmeleri için, arkasını, bir pınarın fışkırdığı bir tepeye verdi. Sonra, düşmana yakın yerlerde bulunan bütün kuyuları tıkattı. Gerçi bu, çöl usullerine aykırı idi. Fakat hemşerileri, ona karşı bütün vecibelerden sıyrılmışlardı. Hazreti Muhammed, velev en küçük başarı fırsatını, boşuna kuruntularla elden kaçırırsa, kendi dâvasına ihanet etmiş olurdu.

Buna mukabil, kabîleler arasında hüküm süren ve savaşı, usulen, akşama kadar uzatan kaidelere uymaktan geri kalmadı.

Karşılaşan iki ordu, savaşın son safhasında rasgele kılıç savurarak birbirine girmeden önce, Homeros devrindeki gibi karşılıklı hakaretlerle kışkırtıcı yaygaralarla, yekeyek vuruşmalarla işe başladı.

Gün kavuşurken, Mekkeliler yorgunluktan bitkin, susuzluktan ölecek hale gelmişlerdi. Peygamber son darbenin indirilmesi anının geldiğini sezdi, hücum emrini verdi. Kendi askerlerinin burnu kanamamıştı, biribirlerini destekliyerek düşman ordusu üzerine bir yığın halinde çullandılar, onu çil yavrusu gibi dağıttılar.

Hazreti Muhammed, yüz elli deve, altı beygir ve altmış esirle Medineye döndü. Sonra bu esirleri, yüklü bir fidye ile serbest bıraktı. Bu ganimet belki ilk umduğu kadar büyük değildi. Fakat kazandığı zafer daha parlaktı. Öte yandan, bir sonraki sonbaharda elde ettiği ganimetler, ilk kaybını fazlasiyle telâfi etti.

Peygamber, sonradan evlât edindiği eski kölesi Zeyd'i, yüz muhariplik bir taburun başına geçirtmişti. Zeyd de, Karde civarında, büyük Mekke kervanına çullandı. Kervanın nesi varsa aldı. Sadece kıymetli madenler, beş milyona yakın bir kıymet taşıyordu.

Bunun üzerine Hazreti Muhammed, bütün kabîlelerin takdirini kazandı. Onda bir çöl Beyi kabiliyeti bulunduğunu herkesi hissettirmişti.

Bununla beraber, Hazreti Muhammed'in bozguna uğraması mukadderdi. Mekkeliler, üç bin muhariple, Uhud civarına gelmişlerdi. Peygamberin mâkul nasihatlerine rağmen, İslâm kıtaları evvelce elde ettikleri başarının sarhoşluğiyle, düşmanı açık arazide karşılamakta inadettiler. Belki de bu savaşı kazanacaklardı. Ama sabırsızlık edip, emir almadan yağmaya kalkıştıkları için, Mekke süvari kuvvetlerinin taarruza geçmesine sebeb oldular. Bu süvari kuvvetinin başında, sonraları Filistin'in fethinde yararlık göstermiş olan Halid isimli biri vardı.

Halid, henüz gevşememiş bir kuvvete dayandığı için Müslümanları püskürttü ve kaçırdı.

Onları yok edebilirdi. Fakat Mekkeliler, Müslümanların peşine düşecekleri yerde, kendilerini zafer sarhoşluğuna kaptırdılar. Kelime dağarcıklarında ne kadar kulak tırmalayıcı sıfat varsa onları çıkarıp, kaçanları hep bir ağızdan hakaret ve küfür yağmuruna tuttular. Kadınlar, köleler ve Mekke'nin ne kadar süprüntü ayak takımı varsa onlar da, korkularının öcünü, yabanice, yenilenlerin cesetlerinden çıkardılar. Bu cesetler arasında, Hazreti Muhammed'in amcalarından biri olan Hamza'nın na'şı da vardı. Ebu Süfyan'ın karısı Hind, onu ayaklarının dibine kadar sürükletti, karnını yardı, ellerini daldırdı, karaciğerini kopardı, yedi.

(Devamı gelecek sayıda)

[*] İlk Cami Nasıl İnşa Edildi?

Cevdet Paşa bu vakayı şöyle anlatıyor:

... Nihayet Hz. Peygamber'in devesi Malik bin Neccar'ın evi önündeki boş arsaya çöktü... Resulû Ekrem:

— Allahın emri ile konaklıyacağımız yer burasıdır... diyerek devenin üzerinden indi.

Bu suretle konaklanacak yeri deve tâyin edince, kimsenin bir diyeceği kalmadı. Fakat devenin bu boş arsaya çökmesinin sebebi ne idi? İzah edelim:

O arsa, beni Neccardan iki çocuğun baba mülkü idi.

Hz. Peygamber, o yeri, 10 miskal (bir miskal: 4.807 gr.) altına satın aldı. Ve bu parayı Hz. Ebu Bekir eliyle sahiplerine verdi.

Bundan sonra Hz. Peygamber kerpiç kestirdi ve kereste tedarik ettirdi. O arsada bir Mescidi Şerif inşasına başlattı (İlk cami budur.)

Bu cami yapılırken Hz. Peygamber, eshabı ile birlikte çalışır ve elleriyle kerpiç taşırdı.

Kıssası Enbiya ve Tevarihi Hulefa, cüzzü evvel ve sani, sayfa 125.

Nuh'un
ANKARA
MAKARNASI

REKLAM MORAN A - 197

Makarnaların en alâsı

- TEMİZ
- LEZİZ
- NEFİS

Ankara Makarna Un ve İrmik Fabrikaları
Nuh Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi
İstanbul Tel: 22 10 72 Ankara Tel: 12395

AİLE SOHBETLERİ

İhtiyarlamaktan Korkmayınız!

Yazan: ŞEVKET RADO

Hayatın zorlukları ne kadar çetin olursa olsun, yaşamak istemekten tabiî bir şey yoktur...

BENİM sık sık gençlerden bahsettiğime dikkat eden muhterem bir okuyucum, gönderdiği kısa bir mektupta bana, ihtiyarlardan ne zaman bahsedeceğimi sormaktadır. Pek nükteli cümlelerinden hayli şakacı bir zat olduğu anlaşılan bu muhterem okuyucu: «Herkes gençlikle meşgul! İhtiyarlarla alâkalanmıya heves eden yok. Eğer böyle olacağını bilseydik biz de hiç ihtiyarlamazdık. Sonunu hesaplamadan ihtiyarladığımıza göre gençlerle meşgul olanlar bizi de gençleştirmenin çaresini aramalıdırlar.» diyor.

Ben bir kere bu muhterem zatın hakikaten ihtiyar olduğuna inanmıyorum. Çünkü bu kadar neşeli cümleler yazan bir kalemin sahibi ihtiyarlamış sayılmaz. Eğer yaşına bakıp da kendisini ihtiyarlamış sayıyorsa şüphesiz aldanmaktadır. İngilizlerin meşhur şairi Lord Byron daha 36 yaşında iken, yani henüz yaşça da ihtiyarlamıya vakit bulamadan dünyaya gözlerini kapamış olduğu halde günün birinde «Ey gençlik! Kim tekrar sana dönmek istemez?» diye bağırmıştır. Acaba şair bu mısraı haykırırken kendisini ihtiyarlamış mı sayıyordu, yoksa yaşlıların boyuna gençliği özlediklerine bakarak onların yerine mi bu feryadı koparmıştı? Bilemeyiz, ama bütün samimiliğiyle gençliğe dönmeğe razı olacak bir ihtiyar bulmanın da hayli güç olduğunu sandığım için, muhterem okuyucumun gençliğe dönmek istediğini söylerken de inceden inceye şaka ettiğine kaniim.

Bilmem sizin de kulağınıza çalınmış mıdır? Bundan on, on beş sene evvel seksen ikilik, yani yaşça ihtiyarlamış Amerikalı bir kızcağız gençliğe dönmeyi iyice kafasına koymuş, işin garip tarafı, becerikli bir de doktor bularak kendisini mutlaka gençleştirmesini ondan istemiş. Doktor da — ne yaptığını Allah bilir — müşterisinin dileğini yerine getirmez mi! Gel gelelim, seksen ikilik kız birdenbire kavuştuğu gençlikten hiç de hoşlanmamış. Gençliği pek yavan, pek tatsız, herhalde pek deli dolu, pek havai bulmuş ve avucunda iken kaybettiği olgun ihtiyarlığın arkasından dövünerek mahkemelere koşmuş, kendisini gençleştirerek hayatının tadını kaçıran doktor aleyhine tazminat dâvaları açmıştı.

Herhalde «Eeee... Sonra ne olmuş?» diyorsunuzdur. Ne olacak? «Kendi düşen ağlamaz» demişler. Mahkemeler kadını dâvasında haksız bulmuşlar. Seksen ikilik kızı gençlik üzüntüsiyle baş başa bırakmışlar. O da üzerine birdenbire bir fırtına halinde yürüyen gençlikle nasıl başa çıkacağını acı acı düşünmeye dalmış ve herhalde süratle ihtiyarlamanın çaresini aramıya koyulmuş olsa gerektir.

Gençlik elbette ki iyi bir şeydir ve her zaman övülmeye değer. Fakat uzun bir yolculuğun sonunda, insanın ulaşmak istediği noktaya varacağını sanırken, tekrar başladığı yere döndüğünü görmesi herhalde hazin bir şeydir. Çok şükür ki hayat da uzun bir yolculuktur ve bu yolculuğa çıkanların geriye dönmeleri yine çok şükür, âdet değildir. Yaşlıların gençleşmek istediklerine bakmayın. Bu, sarı sarı üzümlerin koruk olmayı istemeleri, tatlı bir kavunun kelek olmaya heves etmesi gibidir. Koruğun bütün gayesi ekşi-

liğini üstünden atıp harikulâde bir üzüm olmak iken, üzümün koruk olmaya özeneneceği akla gelebilir mi? Bizi hayat yolculuğunda bazı geçilmiş yollara hasretle baktıran şey, hâfızanın sihirli bir oyunundan başka bir şey değildir. Yaş ilerledikçe geçmiş günlerin güzel hâtıralariyle beraber kötü hâtıraları da, zamanla, güzelleşir. Sanki «zaman baba» elindeki büyülü fırça ile durmadan, hâfızadaki geçmiş günler tablosunun bütün kötü izlerini silmek, soluk çizgilerini canlandırmak, üzerlerine parlak renkler çekip onları mütemadiyen güzelleştirmekle meşguldür. Hangimiz çocukluğumuzu ta uzaklarda pırıl pırıl parlıyan bir yıldız halinde görmüyoruz? Halbuki uzakta kalan o günlerde ne sıkıntılı devreler, ne üzücü günler, ne bezdirici saatler vardır. Gençliğe dönen Amerikalı kızı çileden çıkaran da herhalde eski bir kalıpla hayata yeniden başlamanın, o zorlukları tekrar yenmiye mecbur olmanın üzüntüsü olmalı.

Aklınıza geleni biliyorum: «Bizi ihtiyarlıktan korkutan tek şey ölüm korkusudur» diyorsunuz. Sanki yalnız ihtiyarlar ölürmüş gibi, baştan başa beyhude bir korku!

Ölüm her yaşta gelir. Hayatın zorlukları ne kadar çetin olursa olsun, yaşamak istemekten daha tabiî bir şey yoktur. Ezop Dedenin masalını bilirsiniz: İhtiyarın biri ormandan odun kesmiş. Sırtına yüklemiş. Yolu da uzunmuş. Gitmiş, gitmiş, yorulmuş. Hayattan bıkmış. Yükünü atıp ölümü çağırmış. Ölüm de hemen dikilmiş karşısına: «Beni çağırdın, nedir dileğin?» diye sormuş. İhtiyar da «Hiç, şu odunları sırtıma vuruver diyecektim.» demiş.

İnsanoğlu çektiği sıkıntıya, katlandığı zahmete bakmaz, yine de yaşamak ister. Gençliğin bütün çekici, parlak renklerine rağmen hayatın en güzel çağı da, orta yaşlılıkla, yaz mevsiminin güzel sonbahara bağlanışı demek olan ihtiyarlıktır. Meyvalar bu mevsimde olgunlaşır. Genç adamı gelecek günlere bağlıyan şey yaşamak arzusudur. Halbuki ihtiyar, gençliğin elde etmeye çalıştığı gayeye ulaşmış, yani yaşamıştır. Eğer bizim isteğimize kalsa 150 yıl yaşamak bile azdır. Ömürden ne kadar nasibimiz varsa o kadarına razı olalım. Bir aktörün perde açılınca sahneye çıkıp perde ininceye kadar sahnede kalması icabetmez.

Bütün mesele, ihtiyarlığımızın iyi kullanılmış bir gençliğe dayanmasıdır. Gençliğini ziyan etmiş, o Tanrı lûtfundan faydalanamamış, damarlarındaki kan bütün hızıyle dönüp dolaşırken o hızı boşuna harcamış olmamaktır. Bir ihtiyarın en büyük kuvveti de, en büyük za'fı da bizzat kendi gençliğidir. Uzakta kalmış olan ışığın alevi parlak değilse ihtiyarlığın sönük olmasını da tabiî saymalı. Şunu da unutmamalı: Dünyada gözlerimizi kamaştıran bütün büyük eserler, gençlikteki kuvvetlerini yerinde kullanan saygı değer ihtiyarların ve daima ölümü küçük gören, ona aldırış etmiyen ihtiyarların eseridir. Böyle bir ihtiyarlık ne yaman bir kuvvettir! Şimdi, büyük hâkim Solon'un bir sözü aklıma geliyor: Atinalı diktatör Pizistrat hâkimiyeti eline geçirmek için giriştiği savaşta Solon'u da karşısında görünce küplere binmiş. Üzerine doğru yürüyerek: «Sen, sen neyine güveniyorsun da bana karşı gelmeğe kalkıyorsun?» diye bağırmış. Solon da, hiç istifini bozmadan: «Neyime güveneceğim, ihtiyarlığıma» diye cevap vermiş.

Kadınların ihtiyarlıktan korkmalarına gelince, o büsbütün boşunadır. Güzellikleri kaybolacak diye korkarlar ve bu korku içinde her yaşın ayrı bir güzelliği olduğunu tamamen unuturlar. Çok rica ederim, etrafınızda ihtiyar dedikleriniz bir göz atınız! Kimi anneniz, büyükanneniz, babanız, büyükbabanız, halalarınız, teyzeleriniz, amcalarınız, dayılarınız. Hangisi çirkin? Hangisinin yüzünde size ferahlık veren bir nur yok? Hepsi ne tatlı, ne sevimli, bilhassa ne güzel yaşlılar. Hem de hepsi ne kadar olgun, ne kadar tecrübeli. Her yanıldığınız yolun başında onların hayatta edindikleri tecrübelerle düzelebilirsiniz. İlk gençliğin ateşli kuvveti, yaşları küçülmemek, tecrübeleri kaybolmamak şartiyle onlarda olsaydı, kimbilir neler yaparlardı? Bernard Shaw'un bir sözü vardır, çok hoşuma gider: Bir gün «Gençliği yaşlılara vermeyip de çoluk çocuğa dağıtmak ne cinayet!» diye bağırmıştır.

Ben öyle sanıyorum ki bütün mesele, omuzlardaki yaş yüküne rağmen, bana mektup gönderen muhterem okuyucum gibi, ruhça ve kafaca genç kalabilmek, gençlerin yaşadığı hayatın içinde yer almayı bilmek, tabiî bir şey olan yenilikleri yadırgayıp boyuna arkaya bakmamaktır. Bunları yapabilen, yaşı ne kadar fazla olursa olsun, âbı hayat içmiş gibi genç kalacaktır.

TÜRKÇEYİ İYİ BİLİYOR MUSUNUZ?

Ş. KUTKAN

MÂ

(Mâ), Arapçada (...şey), (o şey ki...) mânalarına gelir. Dilimizde bununla teşkil edilip kullanılan kelimeler var:

(Mâba'd): Sonra olan, sonra gelen şey. Eskiden roman tefrikalarının altına (mâbâdi var) diye yazarlardı. Bu, (tefrikanın gerisi var) demekti.

(Mâkabl): (Önce olan şey, evvelce olan şey) demektir. (Kanunların, mâkable şümulü yoktur) demek, (kanunlar, çıkarıldıkları tarihten evvelki hâdiseler için tatbik edilemezler) demektir.

(Mâbeyn): (Beyn), Arapçada (ara, arası) demektir. (Mâ) da (şey) demek olduğuna göre, (mâbeyn), (arada olan şey, iki şeyin arasında olan şey) mânasına geliyor. Padişah saraylarındaki mâbeyn dairesi de padişahla tebaası arasındaki münasebetlere vasıta olduğu için böyle adlandırılmıştır.

Beynimize de; beyin, kafa kemiklerinin arasında olduğu için (beyn) denilmiştir.

(Mâsivâ): Bu kelimenin aslı (mâsivallah) tır. (Sivâ), Arapçada (başka, gayri), (...den başka, ...den gayri) mânalarına gelir. (Mâ+sivâ+Allah) (Allahtan gayri şeyler) demektir.

(Mâadâ): Yani, (Ahmetten mâdâ herkes geldi) cümlesindeki (mâdâ). (Adâ), Arapçada istisna gösteren bir fiildir. (Mâ) da (...şey) demekti. Hepsi birden (...den başka, den gayri) mânasına geliyor.

(Mâcerâ): (Cerâ), Arapçada (cereyan etti, aktı, geçti) mânalarınadır. (Mâcerâ), baştan gelip geçen şey mânasına geliyor.

(Mâverâ): Yine Arapçada (verâ) arka, arka taraf demektir. (Mâverâ), arkada olan şey demek oluyor. Biz bu kelimeyle, idrakimizin ötesindeki mânevi bir âlemi kastederiz. (Mâverâî bir ses) ten anladığımız mâna budur.

(Mâlezime): (Lezime) lâzım olan demektir. (Mâlezime), (lâzım olan şey) mânasınadır. Bu kelimeyi biz (malzeme) şeklinde yazar ve öyle söyleriz. Şi'riyeti pek olmıyan bir kelime; fakat Mithat Cemal Kuntay, onu, Atatürk'ün heykelini yapan heykeltıraş Kanonika'ya hitaben yazdığı güzel şiirinin:

Her neyse... Nedir mâlzemen, taş mı, demir mi?
Bilmem ki bu ellerle o temsil edilir mi?

mısralariyle Edebiyata da sokmuştur.

(Mâfevk): Üstte, üst derecede olan kimse.

(Mâdûn): Aşağıda, aşağı derecede olan kimse.

(Mâlâyânî): (Lâ ya'nî) (mâna vermez, lüzumlu bir mâna ifade etmez) demektir. Boşboğazlık kabilinden lüzumsuz ve mânasız sözler için kullanılır.

(Mâdâme) ki: Bizim (Mademki) dediğimiz kelimenin aslı. (Mâ) (o şey ki) (Dâme) (devam etti) demektir. Hepsi birden (devam eden şey), yahut (devam ettiği müddetçe) mânalarına gelir.

(Mâhiyyet): (Mâ) ile müennes (o) zamiri mânasına gelen (hiye) den yapma bir kelime. Mânası, (bir şeyin hakiki mevcudiyeti, künhü) dür. Bu kelimenin, (ne) mânasına gelen soru zamiri (mâ) ile (hiye) den meydana geldiğini ileri sürenler de vardır.

Hayat, geçen yıl İngiltere ve Amerikada milyonlarca okuyucu tarafından merakla takibedilen yeni bir ro

İspanyol Sa

YAZAN: AGATHA CHRISTIE — ÇEVİREN: NİHAL AKKAYA

HERCULE Poirot, her zamanki gibi tam saatinde yazıhanesinden içeri girdi. Sekreteri Bayan Lemon o günkü talimatı almak üzere bekliyordu.

Bayan Lemon'ı hiçbir zaman kadından saymamıştı. Sekreteri onun için canlı bir makine, bir intizam örneği idi. Korkunç bir iş kabiliyeti vardı. 48 yaşındaydı ama muhayyile fikarası olduğundan bu bakımdan hiçbir endişe duymuyordu.

— Günaydın Bayan Lemon!

— Günaydın Bay Poirot!

Poirot oturdu. Bayan Lemon, dikkatle sıraladığı günlük postayı onun önüne bıraktı. Tekrar yerine geçerek kalemini, kâğıdını hazırladı ve talimatı beklemeğe başladı. Fakat iş bakımından bu sabah ufak bir değişiklik vardı. Poirot o günkü sabah gazetelerinden birini getirmişti. Bütün dikkatini bir haberin üzerinde toplamıştı. Haberin başlığı iri puntolarla şöyle verilmişti:

İSPANYOL SANDIĞININ ESRARI: EN SON DURUM.

— Bayan Lemon, herhalde sabah gazetelerini okumuşsunuzdur.

— Evet efendim, Cenova'dan gelen haber hiç de iyi değil.

Poirot bir el hareketiyle bu konu üzerinde durmak istemediğini belirtti. Dalgındı. Yüksek sesle:

— Bir İspanyol sandığı! diye mırıldandı.

Sonra birdenbire:

— Bayan Lemon, bana İspanyol sandığının ne biçim bir şey olduğunu söyliyebilir misiniz?.. diye sordu.

— İspanya'dan gelmiş bir sandık herhalde efendim.

— Herhalde! Bu hususta başka bilginiz yok mu Bayan Lemon?

— Bunun Elizabeth devrinden beri kullanılan sıralıde bir sandık olduğuna eminim. Geniş, üstünde sarı pirinçten birçok süsleri bulunan bir sandık. Kızkardeşim bir yerden böyle bir şey almıştı. Geçim bir yerden böyle bir şey almıştı. Bütün çamaşırlarını oraya koyardı. Gübütün çamaşırlarını oraya koyardı. Gü-zel sandıktı.

Poirot zarif bir hareketle eğilerek sekreterine iltifat etti:

— Kızkardeşinizin bütün eşyaları herhalde çok iyi muhafaza edilmiştir Bayan Lemon.

Sonra gazetedeki haberde geçen isimleri okumağa başladı:

— Binbaşı Rich, Bay ve Bayan Clayton, Kaptan Mc Laren, Bay ve Bayan Spence.

İsimler bir şey ifade etmiyordu. Ama bütün bu insanların da şahsiyetleri, nefretleri, kinleri, korkuları ve aşkları vardı. Bir dramın birbirinden ayrılmaz parçalarıydılar. Kendisi de bu dramla ilgilenmekten büyük bir zevk duyuyordu.

Okumağa devam etti:

— Altı kişilik bir partî verilliyor. Geniş bir odanın bir köşesinde büyük bir İspanyol sandığı var. Altı kişiden beşi konuşuyor, yiyiyor, içiyor, pikaba plâklar koyup dansediyor. Altıncısı, ölmüş: İspanyol sandığının içinde yatıyor.

Poirot düşünüyordu:

«Seyyid dostum Hastings olsaydı bu olaya ne sevinecekti! Muhayyilesi kımbıl-dır nasıl çalışacaktı! Ne saçma sapan fikirler atacaktı ortaya! Ah, seyyidi Hastings! Şimdi şu dakikada onun yokluğunu nasıl hissediyorum... Onun yerine şu...»

Gözüne Bayan Lemon ilişti, dikkatle baktı. Kadın, onun mektup yazdıracak halde olmadığını anlamış, yazı makinesini açmış, belki başka bir iş gördürür diye bekliyordu.

Poirot gazetedeki fotoğrafa baktı. Resim net çıkmamıştı, çok lekeli idi. Bu, cinayetin kurbanı Bay Clayton'un eşi Bayan Clayton idi.

Poirot ani bir hareketle resmi Bayan Lemon'a göstererek:

— Şu resme bakın Bayan Lemon! dedi.

Sekreter resme bakın.

— Ne dersiniz Bayan Lemon? Bayan Clayton işte bu kadın!

Sekreter gazeteyi alıp şöyle bir baktı ve fikrini söyledi:

— Croydon Heath'te oturduğumuz zaman orada bir banka müdürünün karısı vardı, ona benziyor. Herhalde odur. Evet, o! Ta kendisi.

— Merak ettim, bana bu banka müdürünün karısı hakkında biraz bilgi verir misiniz?

— Vereyim amə, hiç de hoş bir hikâye değil efendim.

— Olabilir ama siz yine anlatın.

— Bayan Adams ve genç sanatkâr hakkında epey dedikodu çıkartılmıştı. Bay Adams intihar etti, ama karısı genç ressamla evlenmedi. Genç adam teessüre kapılarak kendini zehirlemeğe teşebbüs etmişti, kurtarıldılar. Bayan Adams genç bir avukatla evlendi. Sonradan daha başka hâdiseler de olduğunu zannediyorum ama, bir o zaman Croydon Heath'ten ayrılmıştık. Bu hâdiselerin tafsilâtını bilmiyorum.

Poirot büyük bir ciddiyetle başını salıyarak:

— Kadın güzel miydi?... diye sordu.

— Anladığımız mânada güzel değildi, ama bambaşka bir şey vardı bu kadında!

— Meselâ ne gibi bir şey? Truvalı Helen'lerin, Kleopatra'ların sahib oldukları esrarlı bir taraf vardır, onun gibi bir şey mi?

Bayan Lemon buna cevap vermedi. Sert hareketlerle makinesine bir kâğıt geçirdi:

— Bunlar beni hiç ilgilendirmez Bay Poirot. insanlar işleriyle, güçleriyle uğraşıp böyle sırlara şeylerle meşgul olmasalardı çok daha iyi olurdu!

Böyle insanı zarf ve hırsızlara kendisinin de meyli olması gerekeri, ama bunu duyamıyan Bayan Lemon sabırla patronunun vereceği emri beklemeğe başladı. Poirot konuşmağa devam ediyordu:

— Bu, sizin görüşünüz Bayan Lemon. Şu dakikada sizin bütün arzunuz çalışmak! Fakat sizin vazifeniz yalnız benim mektuplarımı yazmak, söylediklerimi not etmek, evrakımı makinede temize çekmek, telefon konuşmalarını kaydetmek değil kî... Bunları takdire değer bir inlizamla yapıyorsunuz. Fakat ben yalnız vesikalara dayanarak çalışamam kî... Bana insanların hisleri, özellikleri de lâzımdır. Bunda de bir yardımcıya ihtiyacım var.

— Evet, haklısınız Bay Poirot. Benden istediğiniz bir şey mi var?

— Bu konu benim çok ilgimi çekiyor. Eğer gazeteleri okur, olayın esaslı noktalarının bir özetini çıkarıp bunlara akşam gazetelerinden toplıyacağınız havadisleri de eklersiniz çok memnun olurum. Gerçekleri dikkatle ayıklamanızı istiyorum.

— Peki efendim.

Poirot yüzünde acı bir tebessümle kendi odasına çekildi.

«Seyyidi arkadaşım Hastings'in hassasiyetinden sonra Bayan Lemon bana pek sert geldi, diye geçirdi içinden. Arılarında ne büyük bir teast var. Seyyid Hastings!... Çalışmaktan ne kadar zevk alırdı. Bir aşağı, bir yukarı dolaşarak bir olay hakkında tartışırken her hâdiseyi romantik bir yönden inceler, gazetelere «İncil'e inanır gibi inanır, her habere gerçeğin ta kendisi imiş gibi bağlanverirdi. Ya zavallı Bayan Lemon! Kendisinden istediğim işten hiç de zevk almıyacağını ne kader iyi biliyorum!»

Bayan Lemon elinde makinede yazılmış bir kâğıtla ve mevkîini bilir bir memur edasiyle içeri girdi:

— İstediğiniz bilgiyi getirdim Bay Poirot. Gazeteler pek çok tafsilât veriyorlar. Fakat korkarım, hiçbirinin gerçekle ilgisi yok! Daha doğrusu, gerçek payı bence çok zayıf!

Poirot:

— Herhalde tahmininiz isabetlidir... diye mırıldandı. Zahmetiniz için teşekkür ederim Bayan Lemon.

Poirot kâğıdı okumağa başladı. Olaylar heyecan dolu, fakat sade ve açıktı: «Partiyi veren Binbaşı Charles Rich zengin ve bekâr bir adamdı. O akşam birkaç arkadaşın apartmanına davet etmiştî. Bunlar: Karı - koca Clayton'lar, yine karı - koca Spence'ler ve Kaptan Mc Laren'di. Kaptan Mc Laren, Binbaşı Rich'in ve Clayton'ların çok eski arkadaşıydı. Spence'ler daha genç bir çiftti. Eski akşabiler onlarla yakın zamanda tanışmışlardı. Arnold Clayton Maliye Bakanlığında çalışıyordu. Binbaşı Rich 48, Arnold Clayton 55, Kaptan Mc Laren 46, küçük bir memur olan Jeremy Spence ise 37 yaşındaydı. Bayan Clayton kocasından birkaç yaş küçüktü. Arnold Clayton son

ana başlıyor.

ndığı

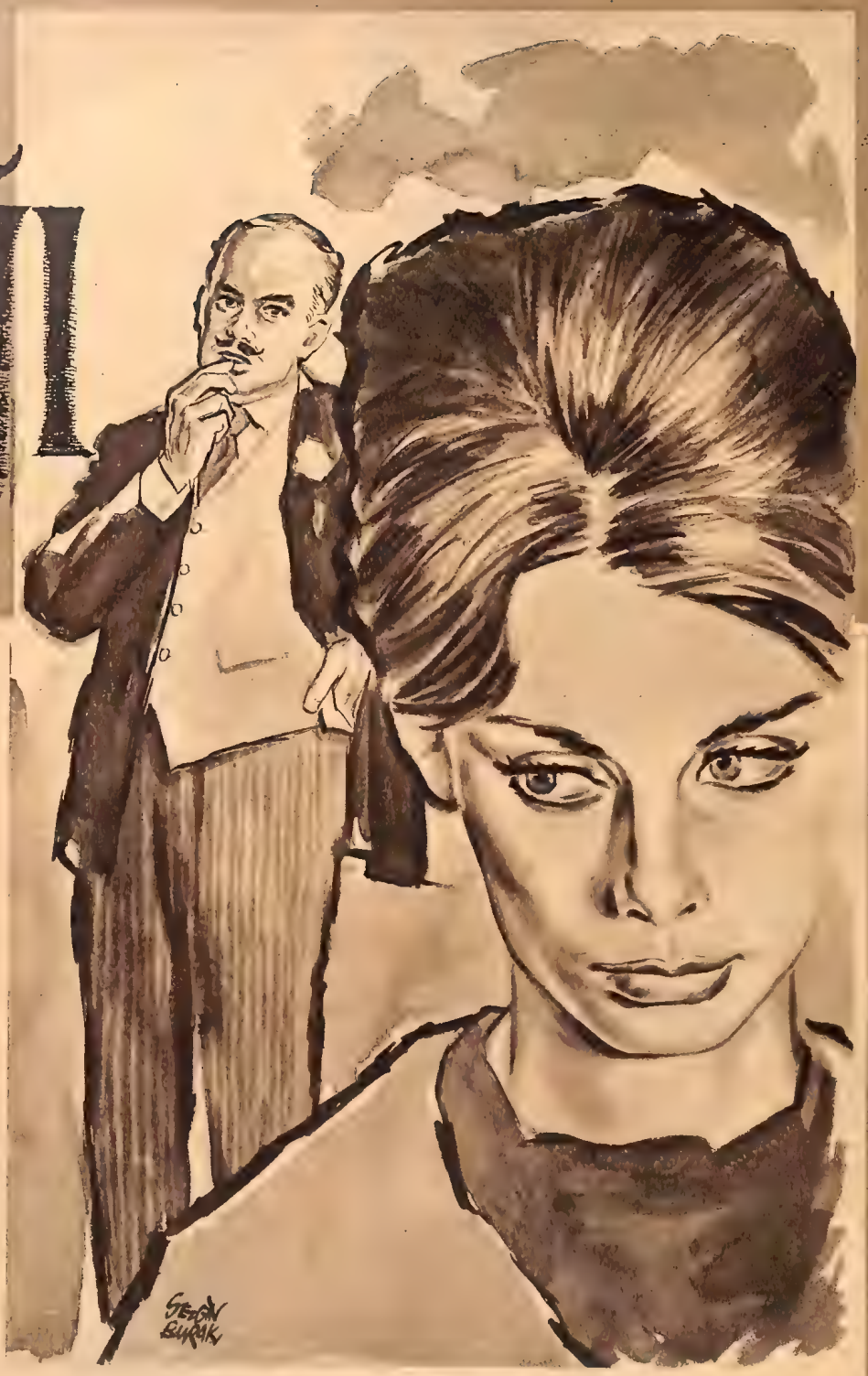

dakikada aldığı bir telgraf üzerine King's Cross istasyonundan kalkacak olan 20.15 treniyle İskoçya'ya hareket etmek zorunda kalmıştı. Bu parti de diğerleri gibi bir partiydi. Samimî bir hava esiyordu. Ne kimse fazla içip sarhoş olmuş, ne de tatsız bir hâdise geçmişti. Misafirler saat 23.45 te dağılmışlardı. Dört misafir de aynı taksi ile gitmişlerdi. Kaptan Mc Laren, kulübünün önüne gelince onlardan ayrılmıştı. Spence'ler Bayan Clayton'u evine bırakıp Chelsea'deki evlerine gitmişlerdi.

«Korkunç keşfi, ertesi sabah Binbaşı Rich'in uşağı William Burgess yapmıştı. Olaydaki yedinci şahıs olan bu adam geceleri binbaşının evinde kalmıyordu. Sabahleyin evi temizlemek ve binbaşı kalkmadan önce onun çayını hazırlamak için erkenden gelmişti.

«Salonu temizlerken İspanyol sandığının önündeki halının üzerinde koyu kırmızı bir leke dikkatini çekmişti. Hemen kapağı açıp sandığın içine bakmıştı. İçeride, ensesinden bıçaklanmış bir adam yatıyordu. Manzara korkunçtu. Uşak iç güdüsüne uyarak sokağa fırlamış, en yakın polis karakoluna koşmuştu.»

Olayın teferruatı bunlardan ibaretti. Bayan Lemon'ın verdiği kâğıtta bundan başka bilgi de vardı: «Polis, hemen Bayan Clayton'a haber vermişti. Kadın bu felâket haberi ile «tamamen perişan» olmuştu.

«Bir akşam önce, saat 18.00 den biraz sonra eve kocası gelmişti. Çok kızgındı. Kendi emlâki ile ilgili bir iş için İskoçya'ya çağırılmıştı. Acele gitmesi gerekiyordu. Kadına partiye yalnız gitmesi için ısrar etmişti.

«Evden çıktıktan sonra Kaptan Mc Laren'in de üyesi bulunduğu kulübe uğramış, kaptanla bir kadeh içki içmiş ve İskoçya seyahatinden bahsetmişti. Saatine bakıp geç kalacağını, istasyona giderken yolunun üstünde bulunan Binbaşı Rich'in evine uğrayıp kendisinden özür diliyeceğini, bunu telefonla bildirmek istediğini, fakat telefon hattı bozuk olduğundan binbaşı ile görüşemediğini söylemiş, bunun üzerine kulüpten ayrılmıştı.

(Devamı gelecek sayıda)

Ünlü Detektif Hercule Poirot'nun dehşet, heyecan ve esrar dolu en son macerası

Pascale Petit diyor ki:

"Ben, **LÜKS** Tuvalet Sabununu Kullanırım!"

Ne kadar da haklı, zira LÜKS tuvalet sabunu ile yıkanmak harikulâde bir tarzda güzelleşmek demektir. İnsan kendini diri hisseder ve ten fevkalâde yumuşak olur.

Bakınız LÜKS tuvalet sabunu ne kadar beyazdır! Beyazlığı sâflığına delâlet eder. Ve LÜKS tuvalet sabununun çok sâf olan köpüğü ile cilt yumuşak ve pürüzsüz olur.

O halde, siz de sinema yıldızlarının güzellik tedavisini tatbik ediniz çünkü,

yıldızların onda dokuzu LÜKS Tuvalet Sabununu kullanırlar.

LT 6080

Vasfi Rıza Zobu hayatı

ŞÖHRET KUŞU B

YAZAN: VASFİ RIZA ZOBU

Ahmet Haşim beni sahnede gördüğü zaman "Bu adam ya sırsıklam salak, yahut„ aşırı zeki„ demişti...

ANADOLU Hanından kaçtığımın ikinci günü idi, Darülbedayi'e gittim. Müesseseye sadakatle, fedakârlıkla, şahsi her türlü menfaatten feragatle hizmet etmiş olan Müdür Psalti Efendi, beni güler yüzle karşılayıp tebrik etti... İdare heyeti, istifa eden sanatkârlardan boşalan bir yere beni 12 lira maaşla tâyin etmiş! Yani, ben de artık «Darülbedayi sanatkârı» unvanını almışım!... Sevinmedim dersem, yalan söylemiş olurum. Beş senedir, bir kenarda kalmış; akranım olan bir iki talebe ile, Psalti Efendiden başka bir kimseye ismimi bile öğretememiş halde iken, bana maaş bağlıyarak, sanatkârlar kadrosuna almaları gayemin tahakkuku demek oluyordu. O andaki benim hissiyatımı «sevinç» keli-

«MERAKİ» PİYESİ OYNANIYOR — Arkada ayakta duranlar, sağdan itibaren Kınar Hanım. İkincisi de Eliza Binemeciyan Hanımdır. Bunlar o devrin, kâ'bına varılamıyan kadın sanatkârlarıydı... Üçüncüsü de Adriyen Çenan Hanımdır... Ortada oturan Behzat Butak... Yanındaki sarıklı Vasfi Rıza Zobu... Dizi dibindeki de, «Edip» Müfit Ratip Bey merhumun kızı Betül Hanımdır... Büyük bir kabiliyete sahip olan bu «küçük» kızımız, büyüyünce evlendi. Amiral Atıf Büyüktuğrul'un refikası oldu. Sonra, bir gün Bebekteki evlerinde, oldivenlerini temizlerken, parlıyan benzinle yandı. Bu ince ve zarif hanımın acısını, onu tanıyan sanatkârlar, unutamazlar... Bu resim Molière'in doğuşunun 300 üncü yılı şerefine Ferah Tiyatrosunda verilen temsil gecesi çekilmiştir... Tarihini fotoğrafın altına kaydetmişim: 1922 senesi ocak ayının dokuzu...

...SIMA NASIL KONDU?

İŞTE ELİZA BİNEMECİYAN **Sene 1919... Eliza, o devirlerde nesillerin rüyalarına giren bir kadındı. Yalnız Darülbedayi'in en büyük yıldızı değil, bütün Türk sahnesinin en kudretli sanatkârı idi. Şuhtu, zarifti. Göz dolduran bir kadındı...**

mesiyle ifade etmek, «eksik» bir tarif olurdu... Fakat bir - iki ay evvel gelen birisine 30 lira maaş bağlandığını duyunca fena halde kızdım.

Aradan bir hafta geçti... Onnik Binemeciyan evime haber bırakmış: Ertesi günü için Anadolu Hanında bekleniyormuşum. Darülbedayi'e kızdım ya; «giderim» dedim...

Camekânlı bölmede, Darülbedayi'in sabık sanatkârları tam kadro ile toplanmışlardı... Yeni kuracakları tiyatroya verecekleri ismi karara bağlamak üzere idiler... En son Eliza Binemeciyan Hanım: «Comédie Française'e mukabil biz de tiyatromuzun adına Türk Tiyatrosu diyelim» teklifinde bulundu. Kabul ettiler.

Döndüler bana: «Besime Rauf Hanımın adapte ettiği Amcabey isimli komedideki Galip Beyin uşak rolünü senin oynamanı istiyoruz. Bizimle beraber çalışır mısın?» dediler.

«Evet, çalışırım» desem, Darülbedayi'den istifa ediyorum demektir ki, onların bana yaptıkları «haksız muamele»ye bu bir güzel karşılık olurdu. Haydi canım; sen kim oluyorsun da, senin bu «karşılığına» ehemmiyet veren bulunsun? Kılı bile kıpırdamadan belki: «Uğurlar olsun» diyen bulunur. E sonra?... Sonrası okadar!... «Türk Tiyatrosu» nu kuran bu karşımdaki sanatkârlar, Darülbedayi'in hiçbir zaman küçümseyemiyeceği insanlar... Yarın idare heyetiyle anlaşırlar da, haydi oraya tekrar döndüler mi, ben ortalık yerde kalakalırım.

Dedim ki: «Ben Darülbedayi'den çıkamam. Siz bana bugün müsaade etseniz de, bu piyesteki rolümü sizinle oynamak için idare heyetinden izin alsam?»

Bu sâfiyane teklifimi, çocukça bir korku sayanlar oldu, «Peki» dediler. Ben de gidip Psalti Efendiye işi açtım. Herkesin müşkülünü kendine dert edip, iş edinen bu iyi adam; kırılan gönlümün tamirine medar olur düşüncesiyle idare heyetinden bana izni aldı. Ben de, Anadolu Hanındakilere bu izne güvenerek sözü verdim...

■

«Türk Tiyatrosu», Darülbedayi sanatkârlarının, himaye ile, tahsisatla veya gayrıdan gelen bir sermaye ile kurdukları bir teşekkül değildi... Ne sermayesi vardı, ne de maddi ve mânevi bir hâmisi. Bu bir şirketti... Öyle bir şirket ki, hissedarları sınıflara ayrılmıştı. Kıymet ve kıdem derecelerine göre safi hâsılattan «pay» alırlardı...

Ben, bu teşekkülde, bugünkü tâbirle «misafir aktör» oldum. Verdikleri uşak rolünde biraz varlık göstermiş olacağım ki, bana ikinci bir rol daha teklif ettiler. O da Molière'in «Malade İmaginaire» isimli komedisinden Ahmet Vefik Paşa tarafından, pek dâhiyane bir kudretle adapte edilen «Meraki» adlı eserdeki «Tamız Lineti» rolüydü.

İşte bu rolü bana teklif ettikleri zaman serseme döndüm. Ne «evet», ne de «hayır» diyebildim ama; bana da rolümü yazdırmağa başladılar... İlk temsil gecesinin sonunda benim için iki şey mukadderdi... Biri, dedikleri gibi: «İyi oynar da beğendirirsem, bir daha sırtım yere gelmiyecek.» Diğeri de, bunun tamamen aksi: «Sırtüstünden bir daha kalkamıyacak» kadar, eşe dosta eğlence mevzuu olacaktım...

Vefik Paşa lisanı malûm. Değme lisan ulemasının bir çırpıda sökebileceği lehçe değil. Bu hususta, Hariciye Nezareti Müsteşarı Etem Beyin (galiba Menemencioğlu'lardan) yardımını gördüm... Yalnız benim değil, hepimizin tekellüm ve telâffuzumuzla çok uğraştı. Ahmet Vefik Paşa lisanını hepimiz, Etem Beyin bilgisiyle söküp konuşabildik...

Piyesin rejisörü var mıydı? Mizanseni kim koydu? Bize oyunumuzu kim tarif etti? Hiç hatırlamıyorum. Esasen «rejisör» ün ehemmiyetini, o zamanlar kimse kavramış da değildi... Küçük rol oynıyanlar, büyük rol sahiplerine uyardı... Zannederim «Merakî» de bu minval üzere sahneye çıktı...

Darülbedayi repertuvarı, «Türk Tiyatrosu» kuruluncaya kadar, yalnız modern Fransız dram, komedi ve vodvil «adaptasyon» lariyle idare edilirdi... Fransızlardan başka herhangi bir milletten, eser oynanmadığı gibi, kimden olursa olsun, modern veya klâsik «tercüme» ye de rağbet etmezdi... «Türk Tiyatrosu», 1922 senesi ocak ayının dokuzuncu günü akşamı: «Molyer'in yevm-i velâdetinin 300 üncü senei devriyesi münasebetiyle ilk defa» olarak, Şehzadebaşındaki Ferah Tiyatrosunda «Merakî» yi oynadı. Bu tarih, «Darülbedayi sabık sanatkârları tarafından» hem bir klâsik piyes oynamak, hem de bir yıldönümü kutlamak bakımından, ilk defa olan bir tiyatro hâdisesine aitti... Bunu, «Türk Tiyatrosu» adiyle kurdukları kendi sahnelerinde «Darülbedayi'in sabık sanatkârları» yaptı. Yoksa, meslekten olmıyan birtakım zevat tarafından müteşekkil heyetlerle idare edilen «Darülbedayi-i Osmanî» değil...

AHMET HAŞİM VE BEN

Bu «Merakî» komedisi, «Kayseri Gülleri» nin Türkçesi gibi olmayıp; aslı da, adaptasyonu da uğurlu bir piyestir... Hem bana; hem de benden evvel ve benden sonra gelenlere bu «uğur» unu ispat etmiştir. İlk oynadığımız gece, büyük sanatkâr Ahmet Fehim Efendi sahneye geldi. «Kim bunu oynıyan çocuk?» diye beni aradığını gördüm... Gösterdiler... «Çok takdir ettim seni. Sende bu sanata karşı bir şeyler var... Bu işte devam et!» iltifatında bulundu... Şimdiye kadar salâhiyettar bir ağızdan, hiç böyle teşvik edici sözler duymamıştım... O, devam etti: «Bu oynadığın Tamız Lineti rolü pek uğurludur. (Meşhur Fransız komedyeni Coquelin başta olmak üzere bana birkaç isim saydı). Onlar da, ben de bu rolle ilk şöhretimizi yaptık. Sana da uğurlu gelir inşallah!» diyerek âdeta icazet verdi.

Hakikaten, o geceye kadar ismimi tiyatroda dahi bilmezlerken, sağda, solda hakkımda söylentiler duymıya başladım. Günler, aylar geçti; medih yollu bu söylentiler bitmedi. Ayıplamayın, bu rolü çok güzel oynadığıma ben de inanmıya başladım... Nasıl inanmam ki, (İleride belki sırası düşer, buna dair misaller veririm) «şöhret» denilen devlet kuşunun başıma konduğunu bütün edasiyle görmeğe başladım...

Aynı rolle, bu nasibe Kemal Küçük de erişti. Benden altı, yedi sene sonra Darülbedayi'e figüran olarak giren Kemal, bu Tamız Lineti'yi oynadıktan sonra, tiyatronun temsil kadrosuna yerleşebildi...

Bu rol, şarlatan bir hekimin, «aptal» oğludur. «Aptallıktaki maharetim», benim yakama öyle bir yapışış yapıştı ki, yıllar yılı, bu tarz rollerden yakamı kurtaramadım...

Bir gün Nurullah Atâ (Ataç):

— Vesfi; Ahmet Haşim seni pek merak ediyor... dedi.

— Sebep?

— Geçen akşam «Aynaroz Kadısı» nı beraber seyrettik... Seni gördükten sonra «Bu adam ya sırsıklam salak. Yahut da aşırı zeki! Bu işi yapabilmek için ikisinin ortası olamaz» dedi...

— Ne cevap verdin?...

— Konuşursan anlarsın, dedim... Bekliyor...

Hani, kızlarağasına daima bir karagözcü gelir, «hayal oyunu» oynatırmış... Ağa meftun olduğu Karagözün sesine o kadar alışmış ki... Karagözcü bir gün hastalanmış mı ne; «hayal» i başka birine oynatmağa başlamışlar... Tabiî Karagözün sesi de değişmiş... Haremağasına, Karagözün bu bozuk sesi çok dokunmuş. «Amanın Karagözüme ne oldu?» diye ağlar hale gelmiş; teessüründen alt tarafını seyredememiş...

Sahnede bu aptallık halime, öyle gözü, kulağı alışanlar oldu ki, senelerce onlara akıllıca bir rolümü beğendiremedim. «Amanın Vesficiğime ne oldu?» diye teessüre kapıldılar...

GELECEK HAFTA: ELİZA HANIMIN 2 LİRASI

Bercis Poryalı - Ankara

1961'in Güzel Çocukları

Barbaros Dik - Bursa;

Deniz Alkan - Ankara

Mustafa Alper - Ankara;

Ö. F. Biter - Lüleburgaz

Nilüfer Gökbulak - Bursa;

D. Tanyu - Diyarbakır

Hakan Özçelik - İstanbul;

Neşe Cansu - İstanbul

Işıl Çıkrıkçı - Zonguldak;

T. Gülyurdu - İzmir

Dehşet Perdesi

YAZAN: DENNIS WHEATLEY — ÇEVİREN: ADNAN ERİM

17

FEDORA'yı kadın gardiyan başka tarafa götürdü. Nicholas'ı dev yapılı erkek gardiyan teslim aldı. Kmoch, silâhını beline yerleştirdi... Ayrıldı.

Nicholas, gardiyan azmaniyle karanlık koridorlarda ilerledi. Bir kapının önünde durdular. Gardiyan kapının tokmağını çevirdi. İçeri girdiler. Burası büyükçe bir odaydı. Kenarda sandık gibi birşey vardı. Adam boyundan kısaydı. Duvarın dibinde diklemesine duruyordu. Onun yanına gittiler. Gardiyan azmanı, elini uzatıp sandığın kapağını açtı. Bu kapak kapı gibiydi. Nicholas'a emretti:

— Gir içeri!

Nicholas duraladı. Girmese haydut herif zorla sokacaktı. Üstelik bir yeri kırılâcaktı. Bu sıralarda sağlam kalmak lâzımdı. Girdi. Gardiyan kapıyı kapayıp kilitledi. Nicholas içerde iki büklüm oldu. Başı, sandığın tavanına değiyordu.

Arkaya dayanıp ayaklarını ileri uzatmak istedi. Bu şekilde doğrulabilecekti. Yapamadı. Ayaklarını uzatacak yer bulamadı. Ancak iki yana doğru azıcık açabildi. Sekiz, on santim doğruldu. Fakat yine iki büklüm!

Kollarını yanlara doğru ikişer karıştan fazla hareket ettiremiyordu. Sandığın duvarlarına çarpıyordu.

İçerisi zindan gibi karanlıktı. Hava alacak penceresi, ışık girecek camları yoktu. Yalnız sağda, solda, birkaç küçük hava deliği görünüyordu.

O sırada birdenbire dehşetli bir aydınlık Nicholas'ın gözlerini kamaştırdı. Ellerini yüzüne kapattı. Biraz sonra yavaş yavaş çekti. Ufacık sandığın içinde sekiz ampul birden yanmıştı! Dört tavanda, dört yerde! Başını hangi tarafa çevirse gözlerinin içine giren müthiş bir ışık! Dayanılmaz bir şey! Ellerini tekrar yüzüne kapattı. Gözlerini sıkı sıkı yumdu. «X» hücresi demek buydu! İnsanı her dakika mahveden bir işkence kutusu!

İnsan bu hücrede ne kadar tahammül edebilirdi?...

Gözleri kapalı, elleri yüzünde, düşünmiye çalıştı.

Rusya'ya sürülüyordu. Orada kimbilir neler başına gelecekti! Şu işkence hücresini mumla arıyabilirdi! Belki Sibirya'ya sürülecekti. Çalışma kamplarında gece, gündüz kamçı altında inliyecekti...

Belki aç bırakılacaktı. Türlü işkencelerle, yapmadığı şeyler itiraf ettirilecekti. Casus olmadığı halde, casus olduğunu söyliyecekti. Bunu zaten yapmıştı! Tekrar tekrar aynı yalan itirafı bütün dünyaya ilân etmiye mecbur kalacaktı.

Gözlerinin önüne Wendy geldi. Biricik sevgilisi Wendy!... Şu anda kimbilir ne yapıyordu? Muhakkak onu düşünüyordu! Böyle bir işkence kutusunda olduğunu bilse kimbilir ne yapardı?

Birşeyler yapmıya çalışırdı. Koşup gider, hükümete müracaat eder, onu kurtarmak için elinden geleni yapardı.

Keşke söyleseydi nereye gittiğini, ne yapmak istediğini...

Nekadar yanlış bir adım attığını gayet iyi anlıyordu. Fakat geri dönmesine imkân yoktu. Yanlız birkaç zayıf ümit ışığı beyninin içinde hafif hafif parlıyordu: Moskova'ya giderken yolda trenden kaçmak veya gittikten sonra orada anlayışlı kimselerle karşılaşmak, hafif bir cezayla işi atlatmak.

Yüzüne kapamış olduğu elleri yoruldu. Dehşetli ışık gözlerini açmasına imkân vermiyordu. Cebinden mendilini çıkardı. Gözlerini bağladı. Kollarını aşağıya sarkıttı.

Hücrenin içi gittikçe ısınmıya başlamıştı. Üç, dört tane ufak delikten kâfi hava gelmiyordu!

Nefes almakta güçlük çekiyordu. Bütün vücudu terlemiye yüz tutmuştu.

Bu işkenceye nasıl tahammül edecekti?...

Tekrar düşünmiye çalıştı. Şu işin içine düşeli kaç gün olmuştu?... Güçlükle hesap etmiye uğraştı. Hangi gün yola çıkmıştı? Bugün günlerden neydi?...

Cumartesiydi galiba. Evet, cumartesi idi. Vakit de akşama yaklaşıyordu. Saatini kurmayı unuttuğu için kaç olduğunu bilemiyordu ama herhalde akşamın altısını geçmiş olmalıydı.

Prag'a bir gün evvel gelmişti demek?... Tamam! Bir gün evvel gelmişti. Cuma günü öğle üzeri hava meydanına ayak basmıştı! Bütün bu hâdiseler bukadar kısa bir zaman içinde cereyan etmişti! Dünden bu akşama kadar ancak otuz saat geçmişti. Otuz saat içinde bukadar cefa! Sanki haftalar, aylar olmuş gibiydi!...

Bilto'yu düşünmiye çalıştı. Gorkov, Bilto'nun ertesi akşam geleceğini söylemişti. Bu, doğru muydu acaba? Bir defa onu görseydi... Görürse belki kurtulması mümkün olurdu!

Onunla yüz yüze gelirse ne diyecekti?... Bilto ona itimat etmiş, en gizli işini çekinmeden söylemişti. O da Bilto'nun bu itimadına ihanet etmişti! Şimdi nasıl olur da yüzüne bakıp yardım istiyebilirdi?!...

Hücrenin içinde hararet gittikçe artıyor, Nicholas'ın vücudu şakır şakır terlemiye devam ediyordu. Elini başına götürdü. Saçları su içindeydi! Nefesi tıkanıyor, içine baygınlık çöküyordu!...

Ağzı kurumuştu. Dudakları birbirine yapışıyordu. Biraz su olsa... Ciğerlerine birkaç nefes taze hava girse...

Hücrenin kapısını tekmelemiye başladı. Bütün kuvvetiyle bağırdı:

— Kapıyı açın!... Biraz su!... Hava!...

Sesi pek kısık çıktı:

— Açın kapıyı!... Nefes alamıyorum!...

Tekrar kapıyı tekmeledi.

Dışardan cevap yok!...

Nefesi daha fazla tıkanmıya başladı. Gözlerindeki mendili çözdü. Işık ne fena! İçine baygınlık çöküyordu.

Gözlerini kırpıştırdı. Etraf kararıyordu. Lâmbaları mı kısıyorlardı?...

Başının döndüğünü hissetti. Ufacık hücre sağa, sola yalpa vuruyordu. Etraf yine kararadı. Kafatasının içi zindan gibi oldu. Kendini kaybetti.

Gözlerini araladığı zaman bir adam kendisini hücreden dışarıya sürüklüyordu. Şöyle bir doğruldu. Ayaklarını yere bastı. Adam kolunu bıraktı. Taze hava bir anda ciğerlerine dolmuş, aklını başına getirmişti.

Kendisini «X» hücresinden çeke çeke çıkaran ızbandut yapılı gardiyandı. Nicholas'ın suratına pis pis baktı:

— Yürü dışarı!

Koridara çıktılar. Nicholas sallanarak yürüdü. Asansöre girdiler. Fedora asansörde idi. Nicholas'a gülümsedi. Nicholas'ın gülümsiyecek hali yoktu. Başını salladı. Kafatasının içi hâlâ zonkluyor, midesi fena halde bulanıyordu.

Asansör, binanın çıkış kapısı katında durdu. Çıktılar. Kmoch, onları iki resmi polisle karşıladı. Nicholas'ın yüzüne sert sert baktı:

— Dışarı çıkıyoruz! En ufak bir şüpheli hareketinde kurşunu yapıştırırım! Atom âlimi de değilsin. Hiç dinlemem!

Caddeye ayak bastılar. Kaldırımın kenarında altı kişilik bir kaptıkaçtı bekliyordu. Kmoch arabanın kapısını açtı. Önce Fedora ile Nicholas'ı içeri tıktı.

Kaptıkaçtının arkasına yerleştiler. Karşılarına Kmoch'la polislerden biri oturdu. Memur, kaytan bıyıklı esmer bir adamdı. Şoförün yanına da öteki polis memuru kuruldu. Araba hareket etti. Kmoch tabancasını çekti:

— Demin söylediğimi tekrar ediyorum! En ufak bir kaçma teşebbüsünde kurşunu bacağına yersin! Bu yara ile Moskova'ya gitmekten kurtulursun sanma! İcab ederse sedye ile götürürüz!

Kaptıkaçtı caddelerde süratle ilerlemeye başladı. Nicholas, kaçmanın imkânsızlığını anlıyordu. Silâhlı üç kişinin içinden ve süratle ilerliyen bir otomobilden kaçmak hiç de kolay değildi. Ancak arabadan indikten sonra veya trene binerken belki bir fırsat çıkardı. Çıksa bile, kaçıp nereye saklanacaktı? Koskoca Prag şehrinde kime iltica edebilirdi?...

Soğukkanlılıkla pencereden dışarısını seyretmiye koyuldu.

Bir kilisenin saati yirmiyi gösteriyordu. Bileğindeki saati ayar etti. Karnı fena halde acıkmıştı. Uçaktan indiği andan beri adamakıllı yemek yememişti. Herhalde trende birşeyler verecekler di.

Kaptıkaçtı süratle ilerlemekte devam ediyordu. Tıka basa dolu tramvayları yıldırım hızıyle geçtiler.

Arabanın içinde hiçbir muhafız olmasa bile bu hızla giderken dışarı atlayıp kaçmıya teşebbüs etmek intihar etmekten farksızdı!

Bir müddet gittiler. Caddelerde, tramvaylardan başka vasıta pek görünmüyordu. Ara sıra birkaç otomobil veya kamyona tesadüf ediyorlardı.

Sağa doğru bir virajı süratle döndüler. Sonra sola saptılar. Nicholas, yıkılmamak için kendini güç tutuyordu.

Birdenbire tekrar sağa direksiyon kırdılar ve o anda öyle bir köstekledi ki, Nicholas top gibi yerinden fırlayıp Kmoch'un kucağına uçtu. Fedora kendini bıyıklı polisin kollarında buldu.

Virajda ansızın karşılarına koskoca bir kamyon çıkmış, şoför ona bindirmemek için frene sonuna kadar basmıştı. Fakat yine çarpışmadan kendini kurtaramamıştı. Kaptıkaçtı kamyona bütün hızıyle gömüldü.

Nicholas, Kmoch'un üzerinden kendini almağa çalışırken bu sefer Fedora haydudun sırtına yığıldı. Nicholas, güçlükle vücudunu çekmiye uğraştı. Fedora'yı kolundan tuttu. O sırada bir tabanca patladı. İnce bıyıklı polis «Ah!» diye inledi. Ensesinden kanlar fışkırdı... Başı yana düştü.

Nicholas etrafa bakındı. Dışarıda, kaldırım üzerinde bir adam duruyordu. Elindeki tabancanın namlusundan dumanlar çıkıyordu. Adam Nicholas'a işaret etti:

— Çabuk dışarı!

Nicholas şaşaladı. Ne olduğunu anlıyamıyordu. Fedora hâlâ Kmoch'un üzerinde cebelleşiyordu. Haydudun tabancalı kolu, Nicholas'ın ayaklarına doğru dönük vaziyetteydi.

Birdenbire Nicholas'ın aklı başına geldi. Kmoch'un silâh tutan eline atladı. Tabancaya bir tekme yapıştırdı. Tam o sırada haydut tetiği çekti. Tabanca patladı. Kurşun Nicholas'a dokunmadan geçti. Fedora haydudun üzerine tesadüfen abanmışken çekilmek istemiyordu. Nicholas'a haykırdı:

— Vur Nicholas!... Haydudu bırakma, vur!... Gebert şunu!...

(Devamı gelecek sayıda)

Sinema HABERLER

JACKIE VE MONTAND — Mara Lane'in kızkardeşi Jackie Lane «Tekrar Vedalaşalım» adlı filmde Ingrid Bergman ve Yves Montand'la beraber rol aldı. Yukarıdaki fotoğraf sanat hayatında bir dönüm noktası olabilecek bu filmde genç kızı Yves Montand'la gösteriyor.

DEBORAH WALLEY — Hollywood her gün başka başka tipleri lânse ederek kendine yeni yıldızlar aramaktadır. İşte bunlardan biri «Kül kedisi» adı verilen Deborah Walley. Genç kızın ilk filmi «Gidget Hawaii'ye Gidiyor».

Bir Film Hikâyesi

OKUL ÖĞRENCİSİ — Can Mustafa'yı bir okula verdiler. Pek az zamanda okulun en gözde, en iyi ve en temiz öğrencileri arasında yer aldı. Onu okulun bahçesinde görüyorsunuz...

Çocuk filmleri moda oldu. Ayşecik'ten sonra, Türk filmciliğinde çocuklarla ilgili konular revaç bulmaktadır. Bunlardan biri de, başrollerini Muhterem Nur, Turgut Özatay, Leylâ Sayar, A. Tarık Tekçe, Salih Tozan ile küçük istidat Vildan Gülerman'ın oynadığı Can Mustafa filmidir...

AŞÇI YAMAĞI — Bir taraftan öğrenci olarak okula devam ederken, bir taraftan da okul dışı saatlerinde çalışıp, günlük ihtiyacını temin ediyordu. Yukarıda Can Mustafa'yı aşçı rolünde Salih Tozan'la, filmin bir sahnesinde görüyorsunuz.

CAN Mustafa, İstanbulda çevrilen bir aile dramıdır. Filmin konusu, kötü kişilerin menfaat sağlamak için bir ailenin saadetini yıkmaktan çekinemiyeceği düşüncesi etrafında tertiplenmiştir. Fikret Bey (Turgut Özatay) iyi, dürüst, kazancı yerinde bir kimsedir. Evde, kendisine hizmet eden Aysel (Muhterem Nur) adındaki kızla evlenmeyi tasarlamaktadır. Fakat, onun hizmetçi oluşu başlıca mâni teşkil etmektedir. Bilhassa baba yadigârı, acuze bir halayık; Fikret'in bu teşebbüsünü önlemekte, onu bu düşüncesinden çelebilmek için, dışarıda içkili bir salonun sahibi olan Sadık (A. Tarık Tekçe) ile anlaşır. Sadık'ın karısını yeni bir hizmetçi olarak eve sokar. Gerçekte, acuze ile bu kadın, evin yeni hanımına komplo hazırlarlar. Dışarıda Sadık, meyhanesini büyütüp, gazino yapmak için lâzım gelen parayı Fikret'ten nasıl koparacağını tasarlarken; içeride, acuze halayıkla, Sadık'ın karısı, evin yeni hanımını mânen yıkmak her fitneye baş vururlar. Fikret'in karşısına çıkarılan Mitap (Leylâ Sayar) adındaki düşük bir kadın, onu evinden alıp götürür. Bu şartlar içinde dünyaya gelen Can Mustafa (Vildan Gürelman), yıkılmış bir aile saadetinin enkazı üzerinde büyüyüp, gelişir. Ortada kalan Can Mustafa, onu tanıyan iyi kalbli, dürüst birkaç şoförün himayesine girer. Şoförler, aralarında topladıkları para ile onu okutup, Tıbbiyeye gönderirler. Can Mustafa doktor olur. Anne ve babasını arayıp bulur. Onları tekrar biraraya getirir...

CAVİDAN DORA — Güzide Sabri'nin «Yaban Gülü» romanı, Ümit Utku tarafından filme alınıyor. Filmin başrollerini Cavidan Dora ile Atıf Yılmaz paylaşıyor. Böylece, Cavidan Dora Türkiye için 1960 - 1961 yılının en çok film çeviren yıldızlarından biri olacak.

BİR YIL ÇALIŞMIYACAK — Jean Simmons kocası Richard Brooks'dan bir çocuk beklediğini ve bu yüzden bir sene beyaz perdeden ayrı kalacağını resmen açıkladı. Yukarıda J. Simmons, Cary Grant'la görülüyor.

39
40
41
Z
BATUM
TİFLİS
Kura
AHILKELEK
Çoruh
Çıldır G
1959
KARS
GÜMRÜ
Gökçeçoban G
1926
Alagöz
ERMENİSTAN
ERİVAN
Aras
TRABZON
RİZE
Pener Br.
Kara Br.
Haros Dğ.
2611
3063
GÜMÜŞHANE
Bayburt Ovası
ERZURUM
Palandöken dağı
Sarıkom dağı
AĞRI
Murat
Tendürek Dağı
MAKO
ERZİNCAN
Kesiş Dağları
Cemal dağı
3650
TUNCELİ
MUŞ
Süphan Dğ.
4434
Arin G
Van Gölü
1720
Karasu
Kuh dağı
2850
VAN
Nemrut
Aladağ
3619
Murat

Karacadağ
DİCLE N.
FIRAT N.
Tektek Dağları
MARDİN
DİCLE
Habur
Belih
MUSUL
B. ZAPSUYU
Yüksekova
FIRAT N.
DİCLE N.
TÜRKİYE
ÖLÇEK 10 0 10 20 30 40 50 100 Kilometre
Hayat mecmuası tarafından okuyucularına hediye edilmiştir
İl Merkezleri
Demiryolları
Hazırlayan: KEMAL ŞAVKIN

TÜRKİYE
ÖLÇEK
10 0 10 20 30 40 50 100 Kilometre
Hayat mecmuası tarafından okuyucularına hediye edilmiştir
İl Merkezleri
Demiryolları
Hazırlayan: KEMAL ŞAVKIN
TİFLİS
BATUM
AHILKELEK
TRABZON
RİZE
KARS
ERİVAN
ERMENİSTAN
GÜMÜŞHANE
ERZURUM
ERZİNCAN
AĞRI
MAKO
TUNCELİ
BİNGÖL
MUŞ
ELAZIĞ
VAN
Van Gölü
1720
SİİRT
DİYARBAKIR
Karacadağ
DİCLE N.
MARDİN
HAKKÂRİ
MUSUL
FIRAT N.
URFA
Gökçegoban G
Palandöken dağı
Sarıkom dağ
Allahuekber dağı
Cemal dağı
Mercan Dağ
Cudidağ
2089
Kûh dağı
Herakol dağ
Büyük Ağrı Dağ
Tendürek Dağı
Süphan Dağ
Aladağ
Alagöz
Aras
Murat
Munzur
Karasu
Yüksekova
B. ZAPSUYU
Habur
Tektek Dağları

Ama ne yemek yedik...

GRAFİKA

...gene de midemiz rahat!

Vita ile pişirilmiş yemeklerden sonra mideniz ne kadar rahattır! Yemekler hakikaten nefis olur çünkü Vita'nın fevkalâde bir lezzeti vardır. Vita'nın lezzeti daima nefistir çünkü Vita daima tazedir. Yemekler besleyici olur çünkü Vita vücuda bol kalori verir. Ancak, bunların hepsinden daha mühimi mideniz hafif olur çünkü Vita'nın hazmı kolaydır. Evet, Vita tasfiye edilmiş ve bütün asidi alınmış olan en iyi nebati yağlarla yapılır.

Vita

yemeğin lezzeti

midenin dostudur.

V.112

SABAH TEMİZLİĞİ — Saat sabahın altısı... Mehmet Suphi Tokalın, Kadıköy postanesine bitişik dükkânının önünde hazır. Sabah temizliğini yapıyor. Dikkat edilirse, dükkânın «Kapalı» levhası daha kalkmamış. Onu da kaldırdı mı, gelsin müşteriler!...

100 Yılın

RÖPORTAJ: TURGUT ETİNGÜ —

HER Allahın günü Kadıköy postanesinin yanında görürsünüz. Mütevazı dükkânı, postaneye bitişik, beton pencere pervazının üzerine yerleştirilmiştir. Buraya, bir «açıkhava kondusu» dense yeridir.

Mehmet Suphi Tokalın; burada zarf, kâğıt satar...

Tabiat ana, Mehmet Suphi'yi öylesine dayanıklı yaratmış ki, «demir gibi adam» tâbiri sanki onun için söylenmiş. Genç kalma ve çok yaşama yönünden tıbbın koyduğu kaideleri alt üst edecek kadar vücut makinası sağlam ve öylesine muntazam çalışmakta. Meselâ: «Bana, diyor, bugün bile bir koyun kuyruğunu getirsinler; ateşte hafifçe kızartır, tuza bana bana ekmekle yerim!... Ne midem ağrır, ne de kuyruk yağından hastalanırım!»

Mehmet Suphi Tokalın, 1279 da, Elâzığ'ın Harput ilçesinde doğmuş. Baba adı Abdullah, ana adı Mihriban. Mihriban

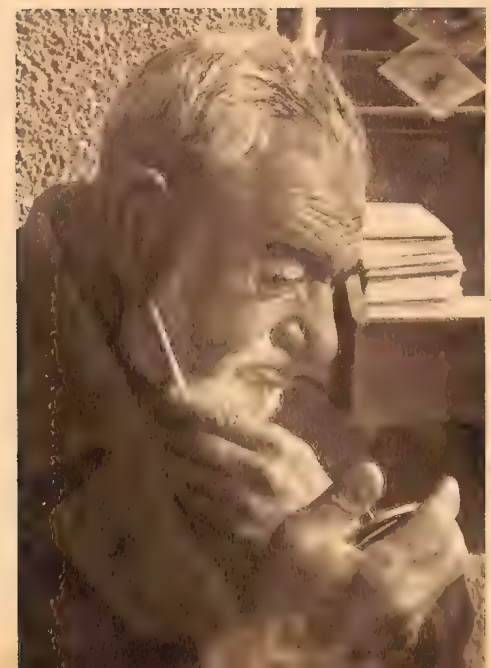

SABAH TUVALETİ —

Dükkânının temizliği bitti mi, kendi tuvaleti başlıyor. Ufak bir ayna, bir de tarakla, nice yıllardan beri saçlarını ve sakallarını düzene sokuyor. 97 yaşına rağmen bir saat intizamı ile çalışıyor. Yaşlandı diye kendini kapıp koyvermemiş. Hemen her şeyinde aşikâr olan bir itina var.

Hayat

Uzun Yaşamanın Sırlarını Açıklıyor

Uzun yaşamanın sırlarını bir çok kimseler varlıklı olmanın hikmetinde bulurlar. Fakat gerçekler göstermiştir ki, bazan doksan yedi yaşına gelmek için mutlaka zengin kişi olmak lâzım değildir...

Eşiğindeyim

FOTOĞRAFLAR: İNAL TENGİZMAN

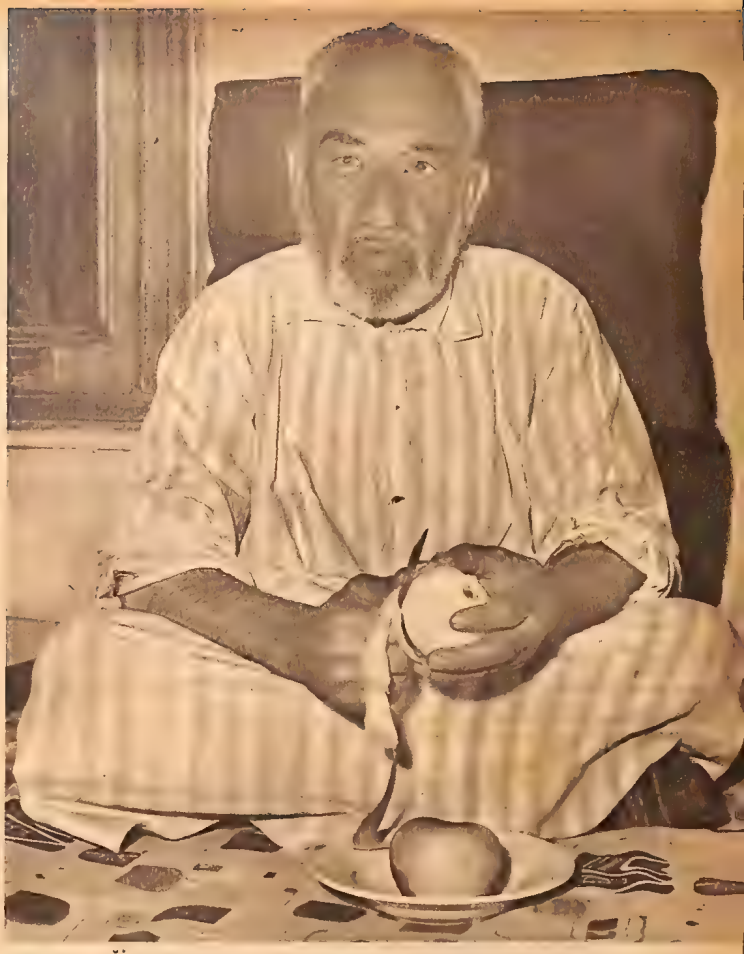

AKŞAM YEMEĞİ — «Sonra yemek vakti gelir. Çok kimselerin yemeklerin çeşidi ile güreş tuttuğu sıra, benim önümdeki tabağın içinde sadece mevsimin meyvaları bulunur. Bazan bol bol armut, bazan üzüm, karpuz, bazan da böyle bir tabak elma...»

Hatun 127 yıl yaşamış. Onun soyundan gelenler hep uzun ömürlüymüş. Babasını 55 yaşında kaybettiğine göre, o koldan uzun yaşama kaderi kesilmiş.

Bugün kendisi tam 97 yaşındadır. «Şimdi 100 yılın eşiğindeyim... Azrail'le anlaşabilirsem, yüzü rahat rahat geçerim!» diyor.

Gençliği, Osmanlı İmparatorluğu zamanında her Anadolu çocuğu gibi, hep savaş meydanlarında geçmiş. Önce Balkan Harbine girmiş, bu arada İstanbulda, Sultan Hamid'in Yıldız Sarayında 7 yıl mâbeyin çavuşluğu yapmış. 20 gümüş mecidiye maaş alırmış. Sonrasını kendi ağzından dinliyelim:

— Kabasakal Mehmet Paşa (Abdülhamit'in başhafiyesi) ile kavga ettim. Bunun üzerine beni Yemen'e sürdüler. O sıra, San'a Askerî Valisi Mahmut Nedim Paşa idi. Gençlik bu, orada da rahat durmadım. Bu defa beni Medine'ye sürdüler. Medine Kumandanı Basri Paşaya baş vurdum. Tutup, Hicaz hattı muhafaza taburuna verdiler. Ondan sonra Yemen, Trablus, Tunus, Cezayir, Derne savaşlarına girdim. İstiklâl Harbinde, Samsun mıntakasında çete savaşlarına katıldım. Cumhuriyet kurulunca, biraz dünyalığım vardı. İstanbulda günün nakil vasıtası olan paytonlardan birkaç tane alıp, işlettim. Şimdi 4 yıldır gördüğünüz gibi burada zarf, kâğıt satıyorum.

Bir insanın iç yapısındaki hayatiyeti, bakışlarındaki canlılıkta anlamak mümkündür. Şimdiye kadar görüştüğümüz uzun ve sıhhatli ömürlülerin hemen hepsinde bu nokta müşterekti. Parlak, canlı, ışıl ışıl gözler... Geçkin yaşa rağmen, genç kalmış gözler... Mehmet Suphi de öyle: İnsana genç gözleriyle bakıyor...

— İlk defa hangi yaşta evlendiniz?

— 25 yaşında evlendim. İlki, sizlere ömür, çok yaşamadı. Şimdi ikinci ailemle oturuyorum. Evvelinden 2, şimdikinden 1 çocuğum oldu.

— 24 saatin nasıl geçer? Üç övünde neler yersin?

— Her sabah mutlaka saat 4 te kalkarım. İlk işim ocağı ateşleyip 3 - 4 bardak çay içmek olur. Sonra sabah namazını kılarım. Kahvaltımı kuvvetli yaparım. Meselâ bu sabah 2 rafadan yumurta, tereyağı yedim, bir kâse de süt içtim. Evde geçecek işlerimi en geçinden 5.30 a kadar bitirmiş olurum. Saat tam altı dedi mi, işimin başındayım. Öğle yemeklerim de kuvvetlidir. Bugün cızbız köfte ve tahin helvası yedim. Yemek arasında su içmem. Eti ve etli yemekleri çok severim. Hamur işlerine, bilhassa pilâva bayılırım!... Akşam yemeklerine gelince, iş değişir. Kırk yıl var, akşamları evde sadece mevsim yemişlerini yiyorum. Bol elma, armut beni rahat ettiriyor. Gece mideyi doldurmak, bedene bile bile eziyet etmektir. Bu makina da dinlenmek ister. Gerçi yılda bir, iki davet olur. Sevdiklerden biri çıkar: «Baba, der, kol böreği yaptık; gel de yiyelim...» Gider, güzelce yerim ama, eve döner dönmez kaideyi bozmam. Hemen üzerine meyvayı bindiririm.

— Yemeklerin içinde sakındığın şeyler var mı?

— Oldum olası kurufasulye, nohut bana dokunur. Bunlara pek yüz vermem.

— İçki ile aran nasıl? Rakıyı sever misin?

Elini iman tahtası üzerine koydu. Kusur işlemiş ve sonradan nâdim olmuş insanların edasiyle, mütevekkil, boynunu büküp:

— Allah affetsin... Çok içki içtim! Hem ipe sapa gelir cinsinden değil. Susuz içtiğim zamanlar da oldu. Ama bir ziyan görmedim desem yeri var. Fakat 10 yıldır artık bıraktım. Belki de rakı beni bıraktı. Doydum mu nedir, vücut istemiyor artık!... Rakı dedin de aklıma geldi. Soyadı kanunu çıktığı zaman, herkes bir an evvel ad almıya koşuyordu. Bana da: «Git, bir soyadı al!» dediler. O gün adamakıllı içkili idim. O halde nüfusa gittim. Yolda soyadı ne alsam, ne alsam? diye düşünüyordum. Bir ara kendimi şöyle bir yokladım. Tıka basa doluydum. Kendi kendime: Mehmet Suphi, senin soyadın «Tok» olsun, dedim. O sıra bundan daha münasibi de yoktu. Fakat memur listeyi tetkik edince, bana: «Aldılar, sen başka bir isim bul!...» demez mi!... İçkili halde elimi, hızla başıma vurmuşum. Birden beynimde bir şimşek çaktı: «Tokalın!» dedim. Allahtan bunu alan çıkmamış. Hemen kütüğe geçti. İşte içkinin bir azizliği bana bu oldu.

— Sigara içer misin?

— İçerim. Ona rakıdan evvel başladım ama, şimdilik bırakmaya hiç niyetim yok. Bu gidişle Azrail'in kayığına binceye kadar da bırakacağa benzemiyorum. İkinci sigaradan, günde iki paket içerim.

— Uykun nasıl? Kaçta yatarsın?

— Daima erken yatarım. Saat 8 oldu mu uyku basar. Mutlaka yatağa girerim. Geceleri sık sık uyanırım. Kalkar, sigara, çay içer, torunlara bakarım. Açılmışlarsa, üzerlerini örterim.

— Marul, salatalık gibi çiğ şeyleri sever misin?

— Hiç sevmem.

— Suphi efendi, spor dediğimiz şu beden hareketleri ile ilgilendin mi?

Bu işe önem vermiş kimselerin rahatlığı ile hemen cevap verdi:

— Sporun daniskasını Karagümrük'te, meşhur Hamdi Reis'in takımında yaptım. 15 yıl koştum. Koştuğum zaman rüzgâr gibi giderdim ha... Sana bir misal vereyim: 40 yıl evvelki büyük Pendik yangınında, bizim takımla Kadıköy'den, Pendik'e kadar mola vermeden koşmuştuk.

— Böyle sıhhatli ve uzun bir ömür geçirmiş olmanda sence önemli daha başka âmiller var mı?

— Karım. Bana iyi bakar, incitmez. Günüme, gün katar. Allah her erkeğe benim hatun gibisini nasibetsin.

Okuma - yazma bilmiyor. Fakat kendi dünyasını kitap gibi okumuş. Hâfızası kuvvetli. Tarihleri, isimleri gayet iyi hatırlıyor.

— Doktorlarla aran nasıl? Geçirdiğin hastalıklar var mı?

— Allaha şükürler olsun, şimdiye kadar doktora gidecek bir derdim olmadı.

— Soğuk su ile duş yapar mısın? Denize girer misin?

Su bahsi açılınca birden ciddileşti. Sormak istediğime büsbütün başka mâna verdi:

— Erkeklik daha ölmedi ya... Her hafta suya girerim. Ama denize girmem, korkarım. Deniz, yutacakmış gibi gelir bana...

— Yeniden hayata başlama imkânına sahib olsaydın, ne olmak isterdin?

— Kul'a kul olmak istemem. Serbest iş sahibi olmak isterim. Kendi kendinin buyruğu olmaktan iyi şey var mı?

— Hayat, size kendini sevdirdi mi?

— Hayat sevilmez mi?... Güzel bir Hadis-i şerif vardır. Der ki: «Diri, ölüden daha mukaddestir.»

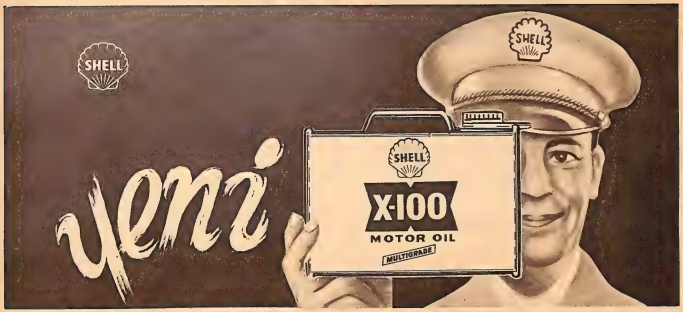

DAİMA DAHA İYİYE DOĞRU HAMLE YAPAN SHELL

... şimdi de KURUM BIRAKMIYAN yeni SHELL X-100 « MULTIGRADE » MOTOR YAĞINI TAKDİM EDER.

Bu yağ motorda kurum teşekkülünü önler ve motorun DAİMA TAM GÜCÜNDEN faydalanmayı sağlar. Bu tip yağ halen yalnız SHELL'de mevcuttur.

SAN ORGANİZASYON

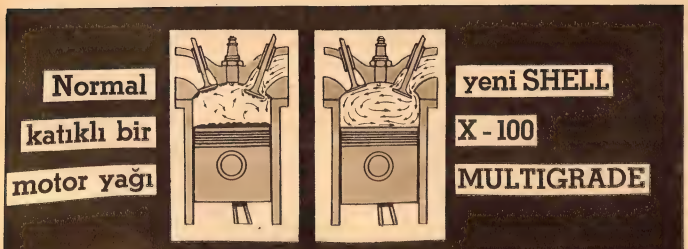

GECE YARISI AŞIKLARI

FORMA: 4

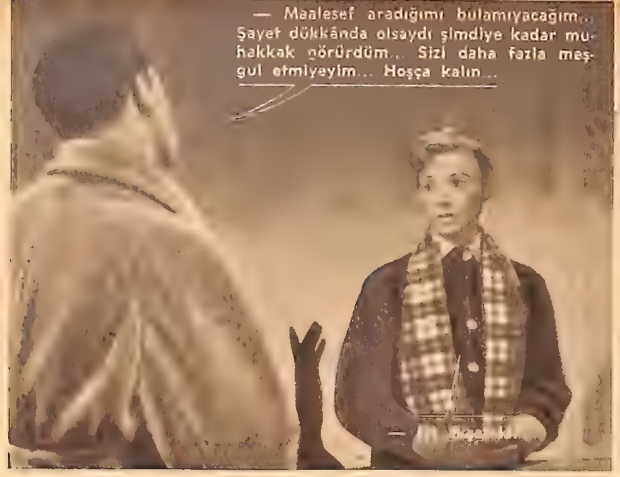

— Haydi gidin öyleyse...
— İyi ama Yılbaşı gecesi insanın tek başına kalması çok feci

— Biliyorum... Zaten bu yüzden bir an evvel kepenkleri indirip eve gitmek istiyorum. Yatıp uyursam talihsizliğimi unuturum herhalde.

— Belki bu akşam herkesin dostları ile beraber olduğunu zannedersiniz ama yanılıyorsunuz... Ben de kimsesizim... Birisi ile buluşacağımı zannediyordum. Çok geç kalmışım. Yarın sabah da Paris'i terkedeceğim... Görüyorsunuz ya, benim halim de pek parlak değil... Ne dersiniz, bu gece beraber çıkalım mı?

— Hayır, imkânı yok... Ben eve gidip yatacağım...
gelecek yıl buluşur ve

— O da olmaz...
— Siz bilirsiniz... Sanki bir daha görüşemiyeceğimiz alın yazımızda yazılı imiş gibi konuşuyorsunuz.

GENÇ ADAM DÜKKÂNI TERKETTİKTEN SONRA FRANÇOISE DA İŞLERİNİ TAMAMLAYIP DIŞARI ÇIKTI. KAPILARI İYİCE KİLİTLEDİ, MARCEL DAHA ORADAYDI.
— Evet... Düşündüm, taşınımla birlikte gelmeyi tercihinize hükmettim...

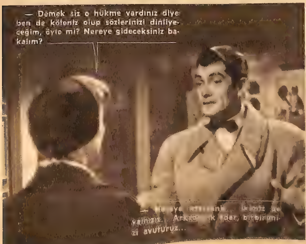
— Demek siz o hükme vardınız diye ben de köleniz olup sözlerinizi dinliyeceğim, öyle mi? Nereye gideceksiniz bakalım?

— Alaylarınız yeter artık... Lütfen rahat bırakın beni...
— Dinleyin... Bari gidip birlikte bir kadeh bir şey içelim. Sonra siz evinize gidersiniz... Hem benim için de daha iyi olur, zira bir bardakla saatlerce karşı karşıya kalmak istemem...

Yahya Kemal, Nobel Armağanını Neden Alamadı?

RÖPORTAJ: SARA KORLE

Bir vakitler Türkiye'de İsveç Büyükelçisi bulunan Eric von Post, Yahya Kemal'e Nobel armağanını verdirebilmek için çok uğraşmıştı. Fakat...

ANIT - KABİR'DE — Yahya Kemal, tanışmalarından on sene sonra, 10 kasım 1953 günü, samimî dostu Fuad Bayramoğlu ile Anıt - Kabir'in merdivenleri önünde.

SENE 1943... Ankara Palas salonlarında bir masanın etrafında iki kişi oturmuş. Bunlardan iri cüsseli, şişmanca, kalender tavırlısı ağır ağır, güzel bir Türkçe ile şiirler okuyor. Ara sıra duraklıyor, hâfızasını yokladıktan sonra devam ediyor. Hemen yandaki masada bir genç, kulak kesilmiş, iri cüsseli adamın ağzından çıkan her kelimeyi huşu içinde dinliyor. Bir taraftan da hafifçe beyitleri tekrar ediyor.

Bir sükût anında iri cüsseli adam hâfızasını toplamıya çalışırken öbür masadaki genç, şiiri ancak o masadan işitilecek kadar yüksek bir sesle tamamlıyor. Bu hal birçok defa tekrarlanıyor. Sonunda olgun adam, genç adamı masasına davet ediyor ve böylece karşılıklı sevgi, hürmet ve anlayışa dayanan bir büyük dostluk kurulmuş oluyor.

Ağır ağır, fasih bir Türkçe ile şiir okuyan iri cüsseli adam Yahya Kemal Beyatlı, genç ise, bugün Tahran Büyükelçisi olan Fuad Bayramoğlu'dur.

Fuad Bayramoğlu'nun Yahya Kemal'in en yakınlarından ve en büyük takdirkârlarından biri olduğunu bildiğim için kendisinden büyük şairin hususiyetlerini ve bilinmiyen taraflarını dinlemek istedim.

Duvarda, Bayramoğlu ailesine muhtelif padişahlar tarafından verilmiş yaldızlı turalı fermanlar, zarif Beykoz işi opalinlerin vekarlı, tam bir Türk havası verdiği salondayız. Ankara'nın meşhur evliyası Hacı Bayram Veli torunları bugün Bayramoğlu soyadını almışlardır. Büyükelçi, Yahya Kemal'in imzalı bir resmine bakarak sözlerine devam ediyor:

«Evet, tanışmamız böyle oldu. İlkmektebin dördüncü sınıfından beri şiire çok meraklım vardır. Eskilerden Nedim, Fuzuli, Baki, Naili Kadim, Neşati ve Şeyh Galib'i severim. Halk edebiyatından Yunus, Karacaoğlan, Âşık Veysel tercih ettiklerimdir. Son devirlerin muhtelif kuşaklarından Ahmed Haşim, Cahid Sıtkı, Orhan Veli'yi saymak isterim. «Yeni nesil» şairlerinin içinde de beğendiklerim vardır, fakat henüz hayatta oldukları için müsaade edin, bir tercih yapmıyayım.

«Yahya Kemal'e gelince; severim, takdir ederim, âdeta taparım. Hemen hemen bütün şiirlerini ezbere bilirim. 1943 yılında bir tesadüf neticesindeki tanışmamız hakikaten derin ve sarsılmaz bir dostluğa yol açtı. O kadar ki kendisi Karaşi'ye büyükelçi olarak gitmeden evvel altmış beş gün Ankara'da kaldığı zaman ancak beş gün başkaları ile bulundu. Altmış gün altmış gece beraberdik. «Gönül» şiiri nasıl tanıştığımızın hikâyesidir. Bunun bir beytini bir gün Ankara'da Karpiç'te yemek yerken okumuş, sonra dokuz yılda şiiri tamamlamıştır. Yahya Kemal, şiirleri üzerinde yıllarca çalışırdı. Bir tek kelime için bir şiiri on iki yıl beklettiği vakidir.

«Lisanımıza ve edebiyatımıza Türkçe cümle, sentaks, getirmiştir. Getirdiği çeşitler çoktur. Türkçe cümlelerle beraber bazı kelimeler de getirmiştir. «Açık Deniz» deki «sonsuz» kelimesi gibi. Yahya Kemal'den evvel bu kelime kullanılmazdı. «Hayal etmek, ettirmek, ettiren» gibi terimler de onun buluşudur. Böylece yabancı tesirlerden uzak, Yahya Kemal, konuşulan Türkçeyi şiire sokmuştur. Türkçeyi bilir ve çok sever, «Türkçe ağzımda annemin sütüdür» derdi.

«Yahya Kemal'in bence üç cephesi vardır. Her şeyden evvel hümanistti. Bir doğu cephesi ve bir de «Kendi Gök Kubbemiz» diye vasıflandırdığı cephesi vardı. Doğu cephesi, eski şiirleri, «Kendi Gök Kubbemiz» dediği ise yeni şiirleriydi. Eski tarz şiirlerinde eski «beyit» ünitesi düşüncesiyle hiç alâkası yoktur. Kendisi manzumeyi esas tutmuştur. Şiire, Fransada bulunduğu sıralarda başlamıştır. Bu yüzden de Yahya Kemal şiirlerimize Lâtin mimarisini getirmiştir. 1912 de şiirleri memleketimizde hâdiseler yaratmıştır. Hayatımızın her safhasına girmeye, hepsinden yazmıya çalışmış ve daima milliyetimizi anlatmıştır. Ölümünü düşünerek, büyük hesap günü Tanrıya: «Allahım, işte şiirlerim, işte dostlarım. Buna göre hakkımdaki hükmünü var.» diyeceğini söylerdi.

«Yahya Kemal, mistik değildi. Dinimizi ve İslâmlığı milliyetimizin unsuru olarak kıymetlendirir, terennüm ederdi. Musikimize karşı büyük anlayış ve takdiri vardı. Musikiyi o kadar çok severdi ki bir akşam Kalamış'ta Todori'nin meyhanesinde otururken büyük bestecilerimizden Kömürcü Hâfız'ın bir bestesinin bir melodisini belki on defa üst üste çaldırmış, nihayet diğer müşterilerin bundan rahatsız olacağını düşünerek Todori'ye artık çalmamasını söylemiş. Biraz sonra Todori yanına gelmiş ve «Müsaade edersiniz aynı yeri bir başkası istiyor. Çalayım mı?» diye sormuş. Bunu nüzerine Yahya Kemal şu beyti yazıvermiş:

«Sarınca âteşi aşk ufku kâinatımızı
«Kömürcü Hâfız'a vakfeylediik hayatımızı.

«Yahya Kemal, birçok defa âşık olmuş, büyük aşklarını hiçbir zaman unutamamıştır. Hattâ bazan karasevda derecesinde âşık olmaktan evlenmiye vakit bulamadığını söylerdi. Âşık olduğu kadınlar için yazdığı şiirler çoktur. «Ses», «Eski Mektep», «Erenköyünde Bahar» gibi.

Fuad Bayramoğlu'na sordum:

— Yahya Kemal'in eserleri kitap halinde toplanmadı. Siz kendisinin yakını idiniz. Bu hususta teşvik etmediniz mi?

— Yalnız ben değil, birçok dostları bu hususta onu zorladık, fakat kendisi daima ideal güzellik peşinde olduğu için bir türlü şiirlerini toparlayıp bastıramadı. Şayet neşretmeye karar verseydi, eserlerini iki kısma ayıracaktı. Eskileri «Eski şiirin rüzgârıyla», yenileri ise «Kendi Gök Kubbemiz» diye isimlendirerek basacaktı. Ancak, yetmiş kadar şiirinin bitmediğini vesile yapar, bunlara «kafamdaki dikenler» derdi. Bunları ölümünden evvel bitirebilmiş ve neşretmiştir. Bir vakitler Türkiyede İsveç sefiri olarak bulunan Eric von Post, Yahya Kemal'e Nobel armağanını verdirebilmek için çok uğraştı, fakat galiba şiirlerinin tümü neşredilmemiş olduğu için bunu yapamadı. Yahya Kemal, İran edebiyatını beğenirdi, Hâfız'a hayrandı, fakat Nedim'e âşıktı ve İran edebiyatında öyle bir şairin bulunmadığını söylerdi. Kendisi, Ömer Hayyam'ın rübailerini tercüme etmiş, fakat bunlar basılmamıştır. Yahya Kemal'e göre Hayyam yalnız Türkçeye tercüme edilebilirdi. İran edebiyatı hakkındaki konuşmalarımızda ekseriya «Gönül» gazelinin şu son beytini tekrarlardık:

Kemal Hâfız'a hayran Fuâd Hayyâm'a
Suhande fâris-i meydân olur gönül gönüle

Fuad Bayramoğlu, yalnız Yahya Kemal'i yakından tanımış bir kimse değil, şiirlerini hakikaten duyarak, anlıyarak okuyan bir şair de. Yahya Kemal'in bütün eserlerini büyük bir titizlikle toplamış olan Fuad Bayramoğlu bir aralık bir şiir okumaya başladı. Bu, kendisine şairin ithaf ettiği bir rübai idi:

FUAD BAYRAMOĞLU'NA

İksîri içenler ezeli sâgar'den
Mestî-i melâmetle geçerler sar'den
Bir kerre Enelhak diyen erbâb-ı dil'e
Hâllaak-ı avâlim görünür her yerden

Yahya Kemal BEYATLI

TAHRAN'DA

Tahran Büyükelçimiz Fuad Bayramoğlu, muhabirimiz Sara Korle'ye, Yahya Kemal hakkındaki hâtıra ve intibalarını anlatıyor: «Yahya Kemal'i severim, takdir ederim, ona âdeta taparım. Şiirlerini ezbere bilirim.»

Amerikanın yeni Başkanı John F. Kennedy eşi Jacqueline ile her bakımdan anlaşabiliyor mu?

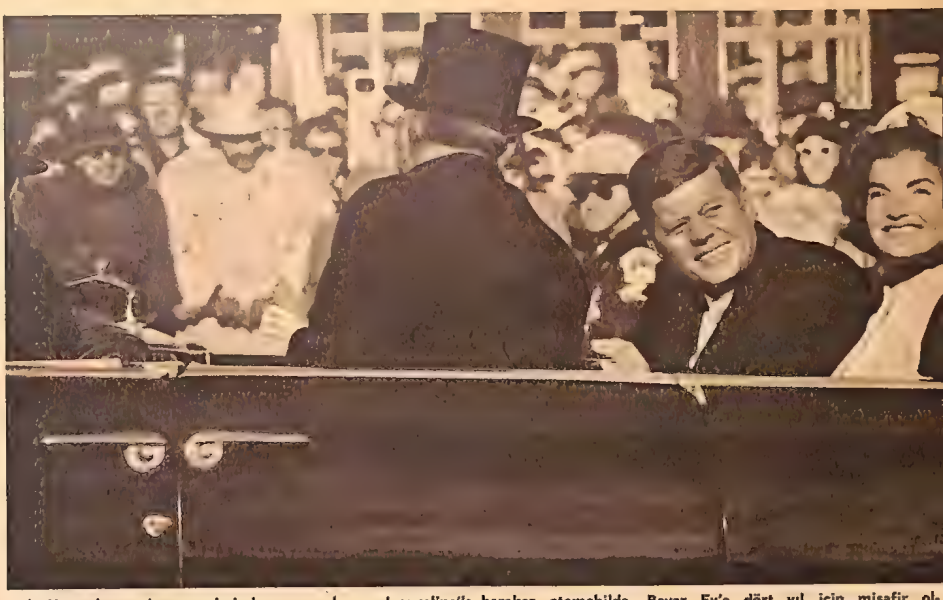

Jack Kennedy yemin merasiminden sonra karısı Jacqueline'le beraber otomobilde. Beyaz Ev'e dört yıl için misafir olmadan önce Jack ve Jackie nispeten sakin bir hayat sürüyorlar, yemeklerini çok zaman baş başa yemekten hoşlanıyorlardı.

Bu karikatür ünlü İsveçli karikatürist Keh Haber tarafından yapılmıştır. New York'taki Hürriyet Heykelini temsil etmekte olan Jacqueline elinde hürriyet meşalesi yerine kocası John F. Kennedy'yi tutmaktadır. Keh Haber bu karikatüriyle Başkanın eşinden ne büyük yardım gördüğünü mizahi bir şekilde anlatmak istiyor.

BEYAZ EVİN YE

"İNSAN saadeti istediği zaman istediği yerde elde edemez. Onun için ben de artık aldırmıyorum. Birçokları ertesi sabahın neler getireceğini düşünerek yaşadıkları günü boş yere zehirliyorlar. Bu hususta Jack'tan epey şeyler öğrendim."

Bu sözleri, henüz Amerikanın bir numaralı hanımı olmadan önce Jacqueline Bouvier - Kennedy söylüyordu. Amerika Birleşik Devletlerinin 35. Cumhurbaşkanı olan Jack (John) Kennedy'ye gelince, on yıla yakın bir zamandan beri kendini tamamiyle politikaya veren bu genç ve dinamik başkan da, aile ve dost çevresinde kısaca Jackie diye tanınan karısından epey şeyler öğrenmiştir.

Kennedy'ler hiç şüphesiz mesut bir ailedir. Amerika gibi dev bir memlekette bir insanın sahib olabileceği ve erişebileceği bütün nimetlere kavuşmuş bulunuyorlar. Ün, servet, aile saadeti ve muazzam bir kitlenin sevgi ve güveninden doğan huzur... Hepsi, hepsi şimdi onların.

Bununla beraber Jackie ve Jack gerçekten mesut mu?

Bütünü ile buna «Evet» diye cevap vermek gerekir ama teferruat üzerinde durulunca karı - kocanın arasında oldukça büyük farklı taraflar bulunduğu anlaşılacaktır.

Jack genel olarak bir sandviç yemekle ve bir kokakola içmekle yetinen adamdır. Jackie ise şampanya ve kaz ciğerine bayılır. Fransız yemeklerine son derece düşkündür. Jack sanattan, sanatçılardan ve sanat çevrelerinden pek hoşlanmaz. Karısı aksine sanatçılarla beraber bulunmağa ve resimden, şiirden, plâstik sanatlardan uzun uzun konuşmağa bayılır. Başkan geniş halk topluluklarının karşısına çıkmağa, kitlelere hitabetmeğe alışıktır, üstelik bundan sonsuz bir zevk duyar. Jackie ise ancak samimiyetine güvendiği kimselerle, o da fazla kalabalık olmamak şartiyle, bir arada bulunmayı tercih eder. Jack sadece Amerikan tarihini, Jackie ise Baudelaire'i okur. Bir hafta içinde dört - beş edebî roman devirdiği olur. Okuduğu kitaplar arasında ünlü Fransız kadın romancısı Colette'ten tutun da son yılların genç romancıları arasında önderlik durumunda bulunan ve «Ezik kuşak» denilen gençliği temsil eden Kerouac'ın romanları vardır.

Son zamanlara kadar bu uyuşmazlıklar genç karı - koca arasında belirli bir şekilde mevcuttu. Hem o kadar mevcuttu ki bir ara bu yüzden boşanacakları dedikodusu bile çıkmıştı.

Ama bu yalnız dedikodu olarak kaldı, hiçbir zaman gerçekleşmedi.

Çünkü Jack ve Jackie her ikisi de kuvvetli şahsiyet sahibi insanlardır ve hem fert olarak, hem de toplumdaki durumları bakımından sorumluluklarını tam mânasiyle müdriktirler.

Yukarıda belirttiğimiz farklı taraflar bazı insanlarda korkunç kompleksler yaratabilir. Oysa Kennedy'ler kuvvetli karakterleriyle bütün bu teferruatı bertaraf etmesini bildiler. Jacqueline kocasının siyasi faaliyetleri ile daha yakından ilgilenmeğe başladı. Hattâ politikadan hoşlanmadığı halde Cumhurbaşkanlığı kampanyası boyunca eşinin sekreterliğini yaptı, bütün seyahatlerinde mecbur kalmadıkça bir gün dahi onu yalnız bırakmadı, hem mânevi ve hem de maddî bakımdan kocasını destekledi. Buna karşılık Jack, karısının zevk duyduğu şeylere karşı ilgi göstermesini bildi. Soyut ressamların açtıkları sergilere bile gitti. Karısı sayesinde daha şık giyinmeğe alıştı. Artık bu mesut karı - koca bunlara benzer bir çok konularda gayet iyi anlaşıyorlar. Şimdi sofralarında sanat konularına geniş yer veriliyor ve konuşmalar çoğu zaman politika yorumlariyle sona eriyor.

Yeni rolüne başlamadan önce Beyaz Ev hakkında yazılmış olan kitaplardan çoğunu okuyan Jacqueline bu yerin hemen hemen bütün özelliklerini biliyordu. Ağır başlı bir havanın hâkim olduğu ve Amerikan Cumhurbaşkanlarının dört yıl misafir bulundukları Beyaz Ev'in her tarafına Jackie'nin modern tablolar asacağı rivayeti çıktığı zaman genç kadın bunu şu sözlerle tekzib etmişti:

— Beyaz Ev 18. ve 19. yüzyılların evidir ve o devirlerin havası içinde muhafaza edilmesi gerekir. Herhangi bir kimse burasını güzelleştirmeye kalkışsa bile ancak içeride şuraya buraya o devirlere uygun eşyalar serpiştirmek suretiyle bu güzelliği sağlıyabilir.

Buna rağmen Beyaz Ev'de bazı değişiklikler pek tabiî olacaktır. Meselâ âdeta otomat gibi çalışan birçok memurlar şahsiyetlerini bulacaklar ve yaptıkları işlerin gözle görülür monotonluğu asgarî hadde inecektir. Yemekler daha samimî bir hava içinde yenecek, sofraya Fransız mutfağı hâkim olacaktır. Beyaz Ev'e gelecek misafirler arasında da gerek çevre, gerek karakter bakımından birbirlerinden çok farklı kimselere raslanacaktır. Bunların arasında sanatçılar, yazarlar, profesörler bulunacak ve bütün bu insanlar siyaset adamları ve diplomatlarla kaynaşacaktır.

Birçok şeyleri kendi lehine çevirebilmiş olmasına rağmen Jacqueline, Beyaz

rtık bu sakin anlara veda etmek gerekecek. Genç karı - koca protokoldan kurtula-
ıyacaklar. Bunu düşünen Jackie bazan ümitsizliğe düştüğünü bile söylemiştir.

Nİ KADINI

y'deki görevinin altından nasıl kalka-
leceğini bazan kara kara düşünmek-
dir. Hattâ geçenlerde bir an paniğe
apılmış ve bir arkadaşına şu itirafta
ulunmuştur: «Hep çocuk doğuracağım,
aşka çıkar yolu yok bunun!»

Bütün bunlara rağmen Eisenhower'in
aşkentten ayrılması ile Beyaz Ev'e
ennedy'lerle beraber gençlik ve tam bir
anlaşma havasının getirdiği tatlı bir hu-
zur girmiş olduğu muhakkak! O kadar
ki, tam mânasiyle tipik bir Amerikan
ailesinin ferdi olan Jack Kennedy şimdi
Beyaz Ev'in mutfağına eşinin arzusu ile
giren Fransız şarabına ve ince Fransız
yemeklerine bile iltifat etmeğe başlamış
bulunuyor. Protokol Kennedy'leri sıka-
cak ama saadetleri devam edecektir.

cqueline Kennedy, Georgetown Universite Hastanesinde ikinci çocuğunu dünyaya
tirdikten sonra Beyaz Ev'de Mamie Eisenhower'i ziyaret etmişti. Bu karşılaşma
nasında Amerikanın eski ve yeni bir numaralı kadınları samimi bir şekilde sohbet
mişlerdir. Beyaz Ev'in yeni sahibesi Jacqueline Kennedy'nin öteden beri gayet
untazam bir şekilde yerleşmiş olan protokolde büyük çapta bir değişiklik yapacağı
vvetle muhtemeldir. Zaten Kennedy'lerin 4 yaşındaki kızları Caroline'e Beyaz Ev'
ikinci hanımı gözüyle bakılıyor. Bu canlı ve sempatik kız Başkanlık binasının
r tarafında serbestçe dolaşacak, bütün kapılar kendisine açık bulundurulacaktır.

TANGEE...

Tangee dudak ruju Avrupada ve Amerikada dahi bütün güzel kadınların tercih ettiği dudak rujudur.

Hususî formül ile hazırlanan Tangee dudak ruju sayesinde dudaklarınız sihirli bir parlaklığa, yüzünüz harikulâde bir güzelliğe kavuşur.

Tangee dudak ruju gayet kolay sürülür ve gittikçe yumuşar ve sabit olur. Tangee dudak rujunu 10'u moda olan 14 muhtelif renkte bulabilirsiniz.

A - 192

YENİ HAKİKİ - RENK
Tangee

PERMACHROME VE
LANOLİN İHTİVA EDER

FREDO KOLONYALARINI

Çünkü...
Tabiî Esanslarla
imâl edilmiştir.

Yalnız Fransada, bir sene zarfında satılan TOKALON kremleri milyonların çok üstünde. Tabiî, bunun bir sebebi vardır. Nitekim tecrübe eden kadınların da itiraf edeceği gibi TOKALON kremi şayanı hayret derecede mükemmel netice vermektedir!.

İlk tatbikat ile beraber ciltdeki tekmil pürüzler yok olacak (sivilceler, kırmızılıklar, siyah noktalar vs.) ve o andan itibaren yeni ve taptaze bir cilde malik olduğunuzu göreceksiniz.

Krem köpüğünü muhtevi ve çok ince TOKALON pudrasını da tecrübe ediniz. Bu pudra cesametli tıkamaz ve cild üzerinde diğer pudralara nispetle 2 ½ defa daha uzun müddet kalır.

Tokalon Hakiki Paris kremidir.

Her türlü oturma tarzına elverişli, sade iki pantolonlu yeni bir takım. Bunlar bilhassa yirmi yaşından küçük olan genç kızlara çok yaraşır. Orta yaşlılara da gayet iyi gider.

Hayat OKUYUCULARINA HAYAT BİLGİSİ

Pratik kurutma askısı

Kışın, yağışlı havalarda, ufak tefek çamaşırınızı kurutabilmek için radyatöre takılmak üzere telden basit bir askı yapabilirsiniz. Askının nasıl olacağını resim size gösteriyor. Telin üzerine, ayrıca naylon şerit veya ekstrafor sararsanız, asacağınız şeyler kirlenme tehlikesinden korunmuş olur.

KAKAO

İspanyollar 1519 yılında Meksika'ya çıktıkları zaman kakao ağacını ilk defa orada tanıdılar. Buralarda yaşıyan yerliler bu ağacın meyvalarını toplayıp suda kaynatarak köpüklü bir içki yapıyorlar, bunun içine kırmızı biber, tat vermesi için biraz bal, koku vermesi için biraz vanilya karıştırıp sıcak sıcak içiyorlardı. Bu içkiye çokolatıl ismini veriyorlardı. 1520 de o toprakları istilâ eden İspanyollar kakao'yu oradan İspanya'ya getirdiler. İlk çikolata fabrikası da 1580 de İspanyada kuruldu.

SOĞUK HAVALARDA ev kadınları ellerine her zamankinden çok itina etmelidirler. Yemek yaptıktan veya bulaşık yıkadıktan sonra ellerinizi iyice kurulayın. Akşamları yatarken yağlı krem, ya da daha iyisi limon - gliserin karışımı ile yumuşatın. Bu mevsimde dudak boyasının altına da krem sürmek faydalı olur.

Üzeri pul ve boncuk işlemeli tam Uzakşarkvari bu kıyafet İtalyada yapılan ilkbahar defilelerinde çok ilgi çekmiş ve büyük sükse kazanmıştır.

Sarı lâme dar pantolon üzerine lâmeli brokar kolsuz bir blûz giyilmektedir. Hem blûzun, hem pantolonun lâmeli oluşu takıma akıcı bir ahenk vermektedir.

İpek şantungdan bu dar pantolonlu takımın üst kısmı uzun yırtmaçları olan japone bir tünikten ibarettir. Zayıf vücutlulara daha iyi oturur.

EV KIYAFETLERİ

İtalyan terzilerinin Uzakşarktan ilham alarak yaptıkları pantolonlar bu sene kadınlar arasında bilhassa Londrada pek revaçta.

KADINLARA DÖRT ÖĞÜT

Mesut olmak ve mesut etmek için bir kadın ilk önce şu dört şeyi bilmelidir:

Daima genç bir kız gibi görünmek, güç durumlarda olgun bir kadın gibi davranmak, icabında bir erkek gibi düşünebilmek, her zaman bir arı kadar çalışkan olmak.

BİR KERE DENEYİNİ

Yaraların üzerini sardığınız flâsterleri canınız yanmadan çıkartmak isterseniz, yapıştırdığınız uçların üzerine biraz aseton sürün, kendiliğinden gevşeyip açılacaktır.

Cam kırıklarını tahta bazı ile silmeyin. Büyükçe bir pamuk parçasını ıslatarak silin. Kırıklar buna daha iyi yapışacakları için, iyice temizlenmiş olur.

Yazın kullanmadığınız çizmeleriniz üzerinde şayet dura dura küf lekeleri olmuşsa bunları biraz gliserinle kolayca çıkarabilirsiniz.

İLK YARDIM SÖZLÜĞÜ

Kendinden geçme: Herhangi bir yerde kendini kaybetmiş bir insana raslarsanız, ne olduğunu da bilmiyorsanız, evvelâ bakın, nefes alıyor mu? Nefes almıyorsa, yahut nefesi zayıfsa suni teneffüs yaptırın. Onu tanıyanlardan, yahut cep defterindeki kayıtlardan, şeker hastası olup olmadığını veya başka bir hastalığı bulunup bulunmadığını kontrol edin. Yüzü kızarmış, nabzı yüksekse, başını hafifçe kaldırıp, sıkı yerlerini gevşetin, başına soğuk bir bez koyun. Tersine, yüzü soluk, nabzı zayıfsa, başını ufkî tutun, sıcak kompres yapın. Ağzından bir şey vermeyin. Başında bir yara, bir yerinde kanama yoksa, icabında amonyak gibi şeyler koklatılabilir. Dudakları morarmış gibiyse, nefesine bakıp, gerekirse suni teneffüs yaptırın. Hasta kusuyorsa, genzine kaçmaması için başını yana çevirin. Derhal sıhhî yardım isteyin. Daha büyük zararı dokunacak vaziyet olmadıkça, hastayı yerinden kımıldatmayın. Suni teneffüsün nasıl yaptırılacağı hakkında yardım sözlüğünün bu başlık altındaki bahsinde işinize yarıyabilecek malûmat bulacaksınız...

MEKTEPLİLER İÇİN PRATİK KIYAFET!...

Avrupada mektepli kızlar arasında salgın halindeki moda :

Siyah naylon «Helanca» bir takım, siyah yün hırka ve portföy biçiminde ekoseli kumaştan plili bir etek! Sıcak tuttuğu kadar rahat, pratik, bir mektepli kıza yakışacak derli toplu kıyafet.

Benim gibi...

Siz de
Ufa dan gayrısına
kulak asmayın.

Reklâm Moran A - 276

TURYAĞ
FABRİKALARI
MAMULÜ

Yüzbaşı Henrique Galvao

Portekiz diktatörü Salazar

ASİ VE DİKTATÖR

Solda resmi görülen Yüzbaşı Henrique Galvao silâhlı 70 arkadaşı ile Santa Maria transatlantiğini ele geçirmişti. Yüzbaşının maksadı dünyanın dikkatini Portekizde Salazar'ın devam ettirdiği huzursuzluk üzerine çekmekti. Galvao bunda fazlasiyle muvaffak oldu. Önce korkunç bir «korsanlık» olayı gibi görünen bu hareket kısa zamanda uluslararası çok ciddî siyasi bir olay haline geldi.

Santa

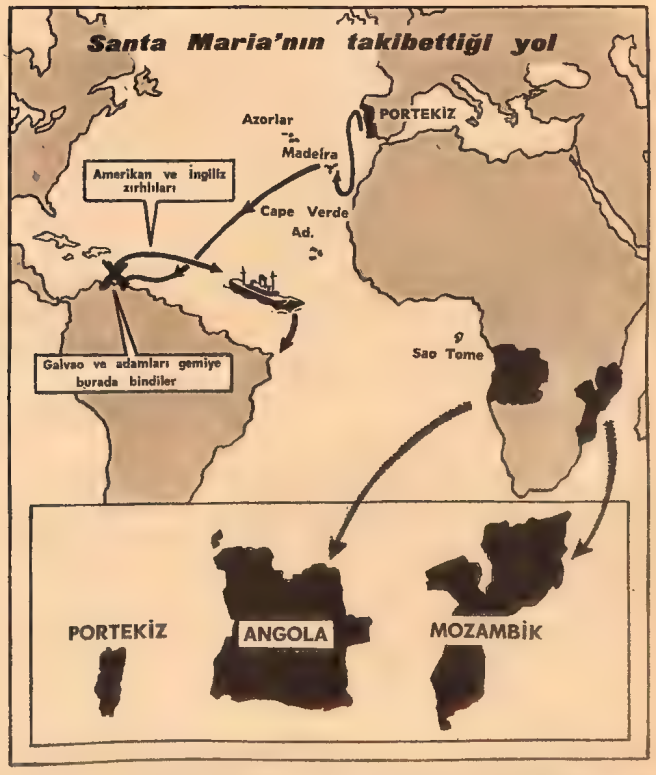

Yukarıdaki haritada Santa Maria'nın Portekizden ayrıldıktan sonra takibettiği rota görülüyor. Altta gösterilen Angola ve Mozambik halen Portekiz'in sömürgeleridir.

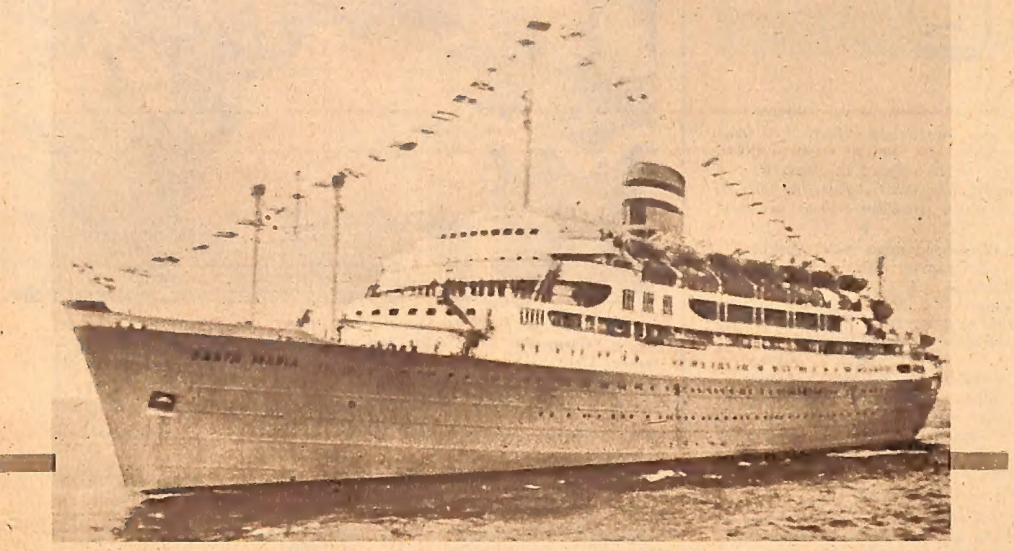

Atlantiğin ortasında büyük bir siyasi olayın çıkmasına sebeb olan Santa Maria 20.609 tonluk bir Portekiz transatlantiğidir. 70 adamı ile Galvao bu gemiye girdiği zaman içeride 587 yolcu bulunuyordu. Yolcuların hepsi Recife'de indirildiler.

Maria Macerası

Bir Portekiz transatlantiğinin Salazar aleyhtarı Yüzbaşı Galvao tarafından ele geçirilmesi günün konusu oldu...

HER şey 22 ocak pazarı 23 ocak pazartesiye bağlıyan gece saat 1.30 da başlamıştı. Portekiz transatlantiği Santa Maria, Atlantiğin ve karanlıkların ortasında sessizce yoluna devam ediyordu. Geminin barları ve salonları kapalıydı. Yolcuların çoğu uykudaydı. Kaptan Mario Simoes Maia da uyuyordu. Kaptan köşkünde o anda geminin üçüncü süvarisi 27 yaşındaki Joao José do Nascimiento Costa görevli bulunuyordu. Costa gözlerini karanlıklara dikmişti. Birden ellerinde makineli tüfeklerle bir takım insanlar kaptan köşküne daldılar. Costa ve yardımcısı Souza çarpışmada yaralandılar. Buna rağmen kendini dışarı atabilen Souza durumu kaptana haber vermek için koşmağa başladı. İki el silâh atıldı. Souza yere yığılıverdi. Silâh sesleri kaptan Maia'yı uyandırmıştı.

Haber bütün dünyada bir bomba gibi patlamıştı. Bu habere göre Santa Maria korsanlar tarafından ele geçirilmişti. Herkesi daha çok bu korsanlar kelimesi şaşırtmıştı. 20. Yüzyılın yarısında korsanlar? Doğru muydu bu? Hızla gelişen hâdise ve bununla ilgili haberler olayı yalanladılar. Tam aksine, Santa Maria'yı ele geçirenlerin korsanlıkla hiçbir ilgisi olmadığı anlaşılmıştı. Bunlar, Portekiz diktatörü Salazar'a karşı öteden beri cephe almış olan milliyetçilerdi. Uluslararası siyasi bir fırtına koparan bu olayın yetmiş kadar kahramanının başında Yüzbaşı Henrique Galvao bulunuyordu. Portekizli milliyetçiler gemiye yolcu olarak binmişler, sonra bavullarından çıkardıkları makineli tüfeklerle başta kaptan olmak üzere geminin 350 kişilik mürettebatını kontrolları altına almışlardı.

Bu olayın başlamasından sonra Santa Maria'yı ilk defa Danimarka bandıralı bir gemi görmüştü. Portekiz transatlantiği o sıralarda Atlantiğin ortasında Trinite adasının 1000 kilometre kadar açığında seyretmekteydi. Santa Maria'nın nerede bulunduğu anlaşılınca Neptune tipi bir Amerikan keşif uçağı derhal oraya uçmuş ve gemi ile radyo irtibatı kurmuştu. Aldığı emir üzerine Amerikan pilotu Santa Maria'nın rotasını derhal değiştirerek Porto-Rico üssüne ulaşmasını istiyordu. Bunun üzerine radyo mesajına bizzat Yüzbaşı Galvao cevap vermiş ve âdeta bir emre benziyen Amerikan bildirisini şu radyo mesajı ile reddetmişti: «Gemide vukuat yoktur. Hedefimiz Angola. Yüzbaşı Galvao San-Juan'a dönmeyi reddeder. Portekiz ve İspanya hariç olmak üzere, Santa Maria Amerikan, ya da herhangi bir memleketin resmî makamlariyle gemide görüşmelere hazırdır. Yolcuları bir an önce karaya çıkarmak istiyoruz. Hepsinin sıhhati iyidir.»

Bundan sonra olay hızla gelişti. Santa Maria'nın peşine bir İngiliz zırhlısı ile Amerikan zırhlıları takıldı. Salazar'a baş kaldıran milliyetçiler, gemiyi Angola'ya götürüyorlardı. Fakat daha sonra Yüzbaşı Galvao fikrini değiştirerek geminin rotasını milliyetçilerin şefi General Delgado'nun bulunduğu Recife limanına doğru yöneltti. Santa Maria 587 yolcusunu burada karaya çıkartacak, her türlü ihtiyacını burada sağlıyacaktı.

Yeni bir hürriyet mücadelesi işte böyle başlamıştı. Aslında da gemiyi ellerine geçirenler «Santa Maria» adını «Santa Libertad» yani «Kutsal Hürriyet» olarak değiştirmişlerdi.

SANTA MARIA'NIN İLK DURAĞI: BREZİLYA

Brezilyanın yeni Cumhurbaşkanı Janio Quadros, Santa Maria olayında Yüzbaşı Galvao'ya büyük yakınlık gösterdi. Zaten Salazar aleyhtarlarının şefi olarak kabul edilen ve aslen Portekizli olan General Delgado, hâdise sırasında Recife limanında bulunuyordu. Janio Quadros'un kolaylık göstermesi üzerine Galvao, Santa Maria'yı Brezilya kara sularına yöneltti. Yolcular orada kafileler halinde karaya çıkarıldılar. Yukarıda Başkan Quadros görülüyor...

GÖNÜL POSTASI

ÇARE YOK

İstanbuldan bir okuyucumuz yazıyor:

«Babamın razı olmadığı bir evlenme yaparak kalabalık bir aileye gelin gittim. Kocamın eltilerimden biriyle fazla teklifsizliği ayrılmamıza sebep oldu. Yuvamın yıkıldığı kadar o ailenin içindeki şerefsizliklere de acıyorum.»

Haklısınız. Fakat o zihniyette insanları ıslah etmek kolay değildir. Babanız bu intihabınıza razı olmamakla çok isabet etmiş ama siz dinlememişsiniz. Kocanızın size lâyık bir adam olmadığı da anlaşılıyor. Kurtulduğunuza sevininiz.

—

KESTİRME YOL

Amasyadan bir okuyucumuz yazıyor:

«Bir kızı deli gibi seviyorum. Mektup yazdım, hediye verdim. Bir gün içimi açtım, hediyemi yüzüme attı, artık benden kaçıyor.»

Sevgiliye kavuşmanın en kısa yolu onu ailesinden, Allahın emriyle istemektir. Görüşelim, anlaşalım, mektuplaşalım denirse netice ekseriya böyle olur. İşi büyüklere havale ediniz, netice çıkmazsa bir başka kapıyı çalarsınız.

—

GALİBA İYİ OLUR!

Bir bayan okuyucumuz yazıyor:

«İkimiz de memuruz. Kocam ayhğımı elimden alır, bana hiç bırakmaz, en küçük münakaşada çıkıp gider, ben peşine düşerim. Ayrılsam iyi mi olur, fena mı?»

Sizi bu dereceye kadar istismar etmesi doğru değildir. Bir kere aile büyüklerinizin ortasında dâvayı mevzuubahis edersiniz. Ya mâkul bir koca gibi hareket eder, sizin insani haklarınızı tanır veya siz — eğer kendisine bağlı değilseniz, size pek güç gelmezse — bu rabıtayı devam ettirmezsiniz.

—

ESKİ KAFA

Ankaralı bir okuyucumuz yazıyor:

«Sekiz senelik karımı ailesi benden ayırdı. Çocuğumuz da var, onu hâlâ çok seviyorum. Acaba daha sonra bana döner mi?»

Karınızın ailesi bidayette bu evlenmeyi istememiş ve ilk fırsatta karınızın üzerinde nüfuzlarını kullanarak sizi ayırmışlar. Vakit vakit çocuğunuzu görürsünüz. Fakat aşkınızı muhafaza ettiğinizi belli etmeyiniz. Fazla üstüne düşmeyiniz. Size karşı bir muhabbeti varsa bunu ve yaptığı haksızlığı anlar, döner. Ama sizin ısrarınızla tekrar birleşirseniz yeniden mücadelenin başlaması çok muhtemeldir. Yuvayı kim yıktı ise o tamir etmelidir.

—

TEK TARAFLI

Üsküdardan Bayan A. H. ya:

Sizin kendi kendinize gelin güvey olmanızdan korkarız. Birbirinizi çok sevdiğinizi söylüyorsunuz. Sevgi dile gelmeden belli olmaz. Belki o adam sadece terbiyeli, nazik ve hürmetkârdır. Belki de bir hilekârdır. Onu size iyi gösteren sevginin sizdeki tek taraflı duygu olmasından şüphe edilir. Sizin onu sevdiğiniz kadar o da sizi seveydi muhakkak size bunu açardı, sanırız. Hislerinizi toparlayıp kabil olduğu kadar kendinize hâkim olmıya çalışınız.

YILDIZINIZ DİYOR Kİ

9 şubattan 15 şubata kadar : Doğduğunuz burcu bularak kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Bir müddetten beri içinde bulunduğunuz sıkıntı çok yakında sona eriyor. Tahmininizden çok daha başka türlü bir hal yolu bulunacak. Netice istediğiniz gibi değil, ama sizin için çok faydalı.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 21 MAYIS

Bir haber almışsınız. Ümitleriniz kırılır gibi olmuş. Aldığınız o habere rağmen, işler aynen eski yolunda yürüyor. Haber yanlıştır. Mars gezegeni ümidinizi kırmamanızı tavsiye ediyor.

İKİZLER BURCU
22 MAYIS - 20 HAZİRAN

Bu hafta çeşitli insanlardan fevkalâde ilgi ve sevgi göreceksiniz. Venüs gezegeni bir müddet sizi başkalarına gayet sempatik gösterecek. Gönül işlerinizi halletmek için en uygun zaman şimdi.

YENGEÇ BURCU
21 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Karşınıza çok güzel bir fırsat çıkmış, hiç durmayın, ilk tasavvurunuzu gerçekleştirmek için bütün varlığınızla harekete geçin. Göreceksiniz, tuttuğunuz faydalı yol, sizi başarıya götürecek.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 22 AĞUSTOS

Öteden beri şöhret yapmak merakında bir insansınız. Burcunuza bağlı kimselerin şöhret yapması biraz zordur. Hayatınız rahat ve mesut geçer, ama şöhret sahibi olmanıza Neptün engel.

BAŞAK BURCU
23 AĞUSTOS - 22 EYLÜL

İş hayatınızda yeni bir sima ile karşılaşacaksınız. Bu insanın hayatınıza epeyce tesiri olacak. Ondan faydalanabilmek sizin ona karşı tutumunuza bağlı. İsabetli davranırsanız, kazanırsınız.

TERAZİ BURCU
23 EYLÜL - 22 EKİM

Sağlığınızı ihmal ediyorsunuz. Yediklerinize dikkat edin. Çok az gıda alıyorsunuz. İlerde hastalanmak tehlikeleri belirebilir. Yıldızınızın size tavsiyesi, kuvvetli yemenin çaresini bulmanızdır.

AKREP BURCU
23 EKİM - 21 KASIM

Bir insana karşı fazla haşin davranıyorsunuz. Onun kalbini kırmamalısınız. Onun size karşı olan hislerini hesaba katın, o bu muameleye lâyık değil. İyice düşünürseniz siz de anlarsınız.

YAY BURCU
22 KASIM - 20 ARALIK

İş hayatınızda şahsiyetinizi biraz daha meydana çıkarmanız doğru olacak. Aksi halde daima size yüklenecekler, ilerleme yollarınız da kapanacak. Varlığınızı bir an önce herkese belli etmelisiniz.

OĞLAK BURCU
21 ARALIK - 19 OCAK

Karakterinizi değiştiremezsiniz, ama terbiye edin, Satürn bütün heybetiyle burcunuzdaki insanların büyük işlere girmesine mâni oluyor. Sizin bilemiyeceğiniz bazı sebeplerle durum böyle olmuş.

KOVA BURCU
20 OCAK - 18 ŞUBAT

Sizin için çok şanslı bir hafta başlıyor. Talihinizin size ne kadar yardımcı olacağını bugünlerde bir kere daha deniyebilirsiniz. Bu şans denemesinde bilhassa İkizler'e bağlı bir ortak bulun.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

İhmalcilik huyunuzdan vazgeçin. Bu yüzden başınıza ciddî işler çıkabilir. Şimdiye kadar yıldızınız aksi tesadüfleri hep önledi. Ama ihmalciliğe devam etmemenizi ehemmiyetle tavsiye ediyor.

OKUYUCU MEKTUPLARI

Pul mübadelesi yapmak istiyenlere:
(Bay Mustafa Ala, İlköğretmen Okulu öğrencisi, 4/A, No. 265 AKSU - ANTALYA) ve (Bay Oğuz Kuru, Aksu İlköğretmen Okulu, AKSU - ANTALYA) adreslerine yazınız. Mübadele yapmak istiyorlar.

■

Okuyucularımızdan Safa Diker'e:
Gönderdiğiniz roman örneğini okuduk. Türkçeniz çok zayıf. 18 yaşınızda olduğunuz halde daha yazılarınızda soru işareti ve nokta gibi imlâ kurallarına dikkat etmiyorsunuz. Çok çalışmanız lâzım.

■

Şökeden Bay Seyfettin Sevindik'e:
Bilhassa eski eserlerin bulunduğu bölgelere ehemmiyet veriyoruz. Söke ve civarından da zamanı gelince bahsedeceğiz. Yapılan kazıların neticesini beklemek lâzım.

■

Ankaradan Bayan Müfide Özalp'a:
1939 senesinde Kurban Bayramı 25 ağustos çarşamba gününe raslamıştır.

■

Adilcevazdan Bayan Nesibe Kılıçlı'ya:
Hayat mecmuasının kapak resimlerinin bir kısmını renkli çekilmiş filmden ve bir kısmını da hususi surette kapak için çekilmiş resimlerden alıyoruz. Okuyucularımızın hepsi İngilizceye meraklı olmadıkları için bilmecelerden İngilizce kelimeleri kaldırdık. Bu bir deneme idi. Nesibe; «soyu temiz, asîl kadın» demektir. Bilmecenizde yanlışlar var.

■

Trabzondan Bay Cengiz'e:
Bizde filmcilik pek yenidir. Fakat Atatürk'ün filmi çekilmişti. Bir zamanlar sinemalarda gösterildi. Tabiî kısa bir filmdi.

Geçenlerde Türkiye Ressamlar Cemiyetinin yıllık çayı yapıldı. Resimde bu toplantıya katılanlardan soldan sağa: Ressam Hilâl Şanda, ressam Mahide Arel, ressam Şemsi Arel, heykeltıraş Rahmi Artemiz, ressam Orhan Arel, Ratibe Eröz, ressam Mehmet Gürbay, Adnan Armağan, Ş. Şanda, arka plânda da ressam Hikmet Onat ve eşi Bayan Onat bir masa etrafında görülüyor...

Okuyucularımızdan H. D. ye:
Babanızın size verdiği nafakayı mahkeme vasıtasiyle kesmesi hazin bir şey. Küçük yaştan beri kendisinden ayrı olduğunuz için araya bir soğukluk girmiştir. Siz samimî mektuplarınızla ve bir kız evlât olarak kendisine yakınlık göstermeliydiniz. Bunu belki yine yapabilirsiniz. Bu bir küçüklük olmaz. Diğer meseleler için bedbin olmayınız. Hayatın türlü cilveleri var. İnşallah bir gün feraha çıkarsınız.

■

İstanbuldan B. Suna Erata'ya:
1927 senesinin 11 martı cuma, 1928 senesinin 11 martı pazar gününe raslar.

■

Ankaradan Bay A. Y. E. ye:
İstanbulda Taşkasapta Özel Akşam Ticaret Lisesi vardır.

■

Bayan Hamide Özen ve B. Naci Özen'e:
Küçük yaşta sizden ayrılan oğlunuz sizi arıyor. Adresi Hayat mecmuasındadır. Kendi adresinizi bize yazabilir veya oğlunuzun adresini bizden istiyebilirsiniz.

■

Trabzondan Bay Kaya Yeşilada'ya:
Ziyaretiniz sırasında teyzenizin sizi çalıştırmasını hoş görünüz. Size sevgi göstermesi kâfidir. Kendisine bir yardımda bulunmuşsunuz.

■

Bitlisten Bay Bilâl Bahtiyar'a:
Bilâl ismine büyük lûgatler «Su ve süt gibi boğazı ıslatan nesneler» anlamını veriyor. Bahtiyar, «talihi yaver olan, bahtı açık insan» demektir. Siparişleriniz o zaman gönderilmişti. Teşekkürler.

İzmirden Bayan S. A. ya:
Hayat mecmuasında okuyucu şiiri neşretmiyoruz. İlân gibi para ödiyerek şiir neşrettirilmesi de âdet değildir. Edebiyat mecmualarına gönderiniz. Beğenirlerse neşrederler.

■

Annesini arıyor:
Yirmi bir sene kadar evvel Tamer isminde bir oğlunu kaybeden ve Bakırköy Akıl Hastanesinde hemşirelik yaptığı bildirildiği halde orada aranıp bulunamadığı anlaşılan annenin, adresini Hayat mecmuasına yazmasını veya bizden oğlunun adresini istemesini, rica ederiz.

■

Okuyucularımızdan Bayan Filiz Deniz'e:
1960 senesinin 29., 30., 41. sayıları vardır. İdaremizden aldırabilirsiniz.

■

İskenderundan Bay Eyüp Çapan'a:
1960 yılında, 14. sayıda çıkan resim, kuyunun dibinden yukarıya doğru çekilmiştir. Netekim kuşların uçuşu ve ağaçların dalları görünmektedir. Kuyuda su olsa bile dibine kadar inmeğe lüzum yok.

■

Okuyucularımızdan Bayan Tülin Koç'a:
Fotoğraf müsabakası neticelendi. Mecmua veya gazetelerden kesilmiş resimler bu müsabakaya sokulmadı.

■

İzmirli okuyucumuza:
1.60 boy pek kısa sayılmaz. 18 yaşında olduğunuza göre biraz daha boylanırsınız. Fakat bünyenizi değiştirmeğe ve sizi 1.75 santime çıkarmağa imkân yoktur. İyi besleniniz, spor yapınız, bilhassa yüzmeyi ihmal etmeyiniz.

YENİ ÇIKAN KİTAPLAR

KİTAP - BELLETN — Aylık bibliyografya, biyografya kültür tarihi dergisi. Yeni çıkan kitaplar hakkında etraflı bilgi edinmek istiyenler «Posta Kutusu 23, Beyazıt» adresinden bu dergiyi sipariş edebilirler. Fiatı 150 kuruş.

BİLMECE

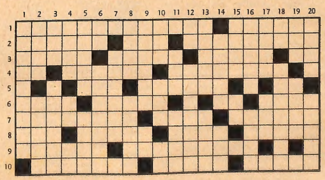

SOLDAN SAĞA: 1: Elâzığ şehrinin eski adı — Romanın küçüğü. 2: Dullar (eski terim) — Tersi ince kabuk — Bobinler. 3: İktisat — Tavukların ikametgâhı — İstanbulda bir semt — Bir kelimenin kısaltılmışı. 4: Çoğun aksi — Yumurta ile yapılan tatlılardan biri — Soyu belli ve temiz kişi (iki kelime). 5: Bazısı onu demeden leblebiyi anlar — İştah açmak için sofraya konulan çerezlerden — Rüzgâra emir. 6: Bir böceğin kozasından yapılan iplik — Badananın iptidai maddesi — Her canlının içtiği — Çevik. 7: İnsafsızlara yakışır surette — Uzak — Balık yumurtasiyle yapılan salata. 8: Dördün yarısı — Eski mezheplerden — Hâdise — Zanaat. 9: Yay — Bilgin (iki kelime). 10: Cevizle yapılan salata — İmamlar sarar — Gecikme.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1: Fizik ilminin üstü. 2: Eski şiir ölçüsü — Küçük ambalâj. 3: Donuk — Bir anlamı olan en küçük söz. 4: İşler anlamına gelen bir kelime — Bağlantı takısı — Namus. 5: Bayanların makiyaj malzemesinden — Anlam. 6: Tutan uzvumuz — Bakanlık. 7: Vekiller heyeti. 8: Mahsul — Küçük hastane. 9: Temasla duyma hissi (Arapça) — Vilâyet. 10: Tersi cefa — Zaviye — Duman kiri. 11: Deniz taşıtı — İtalyanın başşehri. 12: Gramer takısı — Alanlar. 13: Subay — Eski hâkim. 14: Kalın kereste — Bir cins öküz. 15: Babanın kızkardeşi — Telli bir saz. 16: Hükümdar emri — Yüzyıl. 17: Tersi kavgacı — Fâsıla. 18: Tersi nota — Sağlamlık. 19: Kurunun yanında yanar — Çehre. 20: Askerler — Deve yahut vagon dizisi.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	K	A	N	U	N	İ	H	A	C	I	A	R	İ	F	B	E	Y	■	K	■
2	E	S	E	F	E	D	E	N	■	L	■	E	L	İ	■	V	A	R	A	K
3	R	U	■	U	M	■	R	A	K	I	M	■	H	■	K	E	B	İ	S	E
4	E	D	E	N	■	K	E	Ç	E	K	Ü	L	A	H	■	L	A	K	A	P
5	V	E	N	E	D	İ	K	■	L	■	C	A	M	E	K	Â	N	■	B	E
6	İ	■	İ	T	İ	Ş	E	N	■	K	A	T	■	P	A	■	İ	M	A	N
7	Z	E	N	■	K	İ	■	A	N	A	D	İ	L	■	L	İ	■	A	■	E
8	■	L	■	S	İ	L	İ	K	■	Y	E	N	İ	L	E	M	E	■	A	K
9	D	E	V	E	L	İ	■	İ	M	A	L	■	C	A	M	A	D	A	N	■
10	A	M	E	R	İ	K	A	L	İ	■	E	L	E	K	■	N	A	Z	A	R

Ali Baba ve Kırk Haramîler

HAZIRLIYAN: ORHAN BÜYÜKDOĞAN

17

(Devamı gelecek sayıda)

1961 Yılı birinci çekilişinde

15

APARTMAN DAİRESİ

VE

1 kişiye 100.000 lira ayrıca

1620 kişiye 400.000 Liralık

çeşitli para ikramiyeleri.

SON PARA YATIRMA GÜNÜ 13 ŞUBAT

YAPI ve KREDİ BANKASI